

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยและพัฒนาครั้งนี้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัยและอ้างอิงมีรายละเอียดดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นประถมศึกษา
2. การเขียนและการเขียนเชิงสร้างสรรค์
3. การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์
4. แนวคิดและหลักการของชุดการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตรการศึกษาขั้นประถมศึกษา

หลักการสอนประถมของกระทรวงศึกษาธิการ กรมสร้างครู ศูนย์พัฒนาครู มีดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 ข, หน้า 55-58)

1. หลักการของหลักสูตรขั้นประถมศึกษา

1.1 การศึกษาขั้นประถมคือขั้นหนึ่งของการศึกษาสายสามัญ ที่มีกำหนดการเรียนรู้ 5 ปี และเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พลเมืองลาวทุกคนต้องได้เรียนรู้ให้จบ ตามหลักสูตรหรือเรียกว่า การศึกษาขั้นประถมแบบบังคับ

1.2 การศึกษามีหลักสูตรเป็นภาษาลาว

1.3 การศึกษาขั้นประถมศึกษาเน้นการสร้างให้เด็กเรียนรู้และพัฒนาตาม 5 ทักษะของการศึกษา คือ คุณสมบัติศึกษา ปัญญาศึกษา กรรมศึกษา พลศึกษา และศิลปศึกษา

1.4 การศึกษาขั้นประถมศึกษาสร้างให้เด็กนักเรียนเป็นคนรักชาติ รักระบอบประชาธิปไตย ประชาชน รู้และเข้าใจมรดกของชาติและการปฏิวัติลาว

1.5 การศึกษาขั้นประถมศึกษา สร้างให้เด็กนักเรียนมีทักษะด้านวิชาชีพทั่วไป เพื่อเป็นการปรับปรุงการดำรงชีวิตในท้องถิ่น

2. ความหมายของหลักสูตรขั้นประถมศึกษา

หลักสูตรขั้นประถมศึกษามีความสำคัญ และจำเป็น เพราะมันมีโครงสร้างและจุดประสงค์เพื่อศึกษาให้เด็กนักเรียนชั้นแรกของการเรียนรู้ ที่ได้ลงลึกให้เด็กเริ่มจากสิ่งใหม่ ๆ ด้านการเรียนรู้และเน้นให้เด็กนักเรียนเป็นคนรู้จักเปลี่ยนแปลง ด้านทักษะการดำรงชีวิตสังคม เป็นคนที่

รับรู้ข้อกำหนดกฎระเบียบ และรู้การปกครองระเบียบในห้องเรียน รักบ้าน รักครอบครัวและเริ่มรู้
รักชาติของตนเอง รู้เคารพเพื่อน พ่อ แม่ พี่ ป้า น้า อา ผู้อาวุโส และผู้นำ มีความรู้ทางด้าน
วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ สังคมและด้านคณิตศาสตร์ มีพลานามัยสมบูรณ์ และรักการออกกำลังกาย

3. จุดหมายของหลักสูตรชั้นประถมศึกษา

3.1 คุณสมบัตินักศึกษา

3.1.1 ศึกษาให้นักเรียนมีความรู้เบื้องต้น เกี่ยวกับระเบียบของโรงเรียน
การสัมพันธ์กับครอบครัว ครู เพื่อน มีมารยาทดี มีการประพฤติถูกต้อง ตามประเพณีลาว รู้รัก
ประเทศชาติและวัฒนธรรมที่ดีงามของชาติ

3.1.2 ศึกษาให้เด็กมีความสามารถร้องเพลงชาติได้ ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ใหญ่
ช่วยเหลือเพื่อน ปฏิบัติตามระเบียบ จรรยาบรรณด้านได้รู้เคารพซึ่งกันและกัน

3.1.3 ศึกษาให้เด็กมีทัศนคติรักชีวิตตนเอง สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ อนามัยส่วนตัว
และส่วนรวม สังคมและทรัพยากรต่าง ๆ จำนวนหนึ่ง

3.2 ปัญญาศึกษา

3.2.1 มีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ ภาษาลาว เลขสี่ประการ วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ
และวิทยาศาสตร์สังคมในขั้นพื้นฐาน

3.2.2 มีความสามารถนำใช้และจำแนกภาษาลาวตามหลักภาษาลาวโดยพื้นฐาน
คำนวณเลขสี่ประการ อธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทางวิทยาศาสตร์ต่าง ๆ นำใช้อุปกรณ์การเรียน
การออกกำลังกายที่ง่ายตาย

3.2.3 มีทัศนคติรักวิชาเรียน มีอุดมการณ์ เพื่อเลือกวิชาชีพของตนในอนาคตและมี
ความภาคภูมิใจ

3.3 กรรมศึกษา

3.3.1 ด้านความรู้ รู้คุณค่าแรงงาน หัตถกรรม เกษตรกร แบบวิธีการผลิต
และอุตสาหกรรมบางด้านเป็นพื้นฐาน

3.3.2 ด้านความสามารถ ต้องเป็นผู้ที่สุขภาพแข็งแรง เพื่อสมัครเข้าในการทำงาน
ต่าง ๆ

3.3.3 ด้านทัศนคติมีความสมานฉันท์ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้ประหยัด ขยัน
และรู้เคารพผู้ใช้แรงงาน

3.4 พลศึกษา

3.4.1 มีความรู้ กฎระเบียบ วิธีการฝึกร่างกาย และสุขภาพของตนรู้ผลร้ายของ
สิ่งเสพติดและยาสูบบางอย่าง

3.4.2 มีความสามารถปฏิบัติหลักการกายกรรม บริหารร่างกายและรักษาสุขภาพของตนให้แข็งแรง

3.4.3 มีทัศนคติอยากเล่นกีฬา รวมจิตใจเป็นหนึ่งเดียว มีมิตรภาพ มีความเสียสละ และรู้จักในการแข่งขันต่าง ๆ

3.5 ศิลปศึกษา

3.5.1 มีความรู้เกี่ยวกับการแต่งดนตรี ร้องเพลง ฟ้อนรำจำนวนหนึ่ง

3.5.2 มีความสามารถจำแนกเสียงบทเพลง วาดภาพและตกแต่งสิ่งต่าง ๆ ให้มีความสะอาดสวยงามเป็นระเบียบดี

4. โครงสร้างของหลักสูตรประถมศึกษาประกอบ 6 วิชาด้วยกัน ดังนี้

วิชาภาษาลาว คณิตศาสตร์ โลกกลมตัวพลศึกษา ศิลปกรรมและวิชาหัตถกรรม ในรายวิชาต่าง ๆ ข้างต้นได้จัดให้นักเรียนได้เรียนอยู่ในแต่ละชั้นเรียนคือ

4.1 ประถมศึกษาปีที่ 1, 2, 3 เรียกว่า ประถมต้น

4.2 ประถมศึกษาปีที่ 4, 5 เรียกว่า ประถมปลาย

ตารางที่ 1 กำหนดเวลาสอนแต่ละชั้นเรียน

ล/ด	วิชาเรียน-การเคลื่อนไหว	จำนวนชั่วโมงสอน					ชั่วโมงรวม ต่ออาทิตย์	หมายเหตุ
		ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5		
1	ภาษาลาว	12	10	10	8	8	48	1584
2	คณิตศาสตร์	3	4	5	6	6	24	792
3	โลกกลมตัวเรา	2	2	2	3	3	12	396
4	ศิลปกรรม	2	2	2	2	2	10	330
5	หัตถกรรม	1	2	2	2	2	9	297
6	พลศึกษา	2	2	2	2	2	10	330
7	การเคลื่อนไหวนอกหลักสูตร	6	6	6	6	6	30	990
รวม		28	28	28	29	29	143	4719

หมายเหตุ: เรียนแต่ละคาบกำหนด 50 นาที

เมื่อเรียนจบหลักสูตรนี้แล้วนักเรียนควรมีความสามารถที่แสดงออกทางด้านการเขียน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 8-9)

1. เขียนเรื่องเกี่ยวกับรูปภาพ เรื่องแบบจินตนาการ หรือนิทาน และสิ่งที่ได้สังเกตด้วยการเสนอเรื่อง ดำเนินเรื่อง และสรุป ได้ประมาณ 5 บรรทัด เติมข้อความใส่แบบฟอร์มที่ง่าย ๆ และ เรื่องสั้นตามประเภทบทที่ได้เรียนมาได้ถูกต้อง

2. ทำแบบฝึกหัดได้ถูกต้องและนำใช้คำศัพท์ที่เขียนต่างกันแต่ออกเสียงเหมือนกัน

3. จัดเรียงและใช้คำนาม คำแทนนาม คำกริยา คำนามสร้างให้เป็นประโยคปฏิเสธ ประโยคเชิงชวนและประโยคประสม

4. นำใช้ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ เสียง และตัวอักษรเพื่อสะกดคำให้ถูกต้อง

5. สะกดคำที่เรียนมาแล้วให้ถูกต้อง

6. เติมข้อความที่เป็นรายละเอียดใส่ได้ถูกต้อง

จากการศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานผู้วิจัยได้สร้างชุดการสอนประกอบเข้าในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผู้เรียนจะต้องใช้กระบวนการเขียนสื่อสาร การเขียน เขียนให้สละสลวย ถูกต้องตามหลักการ การเขียนตามคำบอกและให้หาคำเปรียบเทียบ แปลศัพท์ เขียนบรรยายและตั้งชื่อเรื่อง คาดหมายก็คือให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษา สื่อสาร ทั้งการ ฟัง พูด อ่าน เขียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เป็นเครื่องมือการเขียน การแสวงหาความรู้ การดำรงชีวิต และการอยู่ร่วมกันในสังคม

การเขียนและการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ความหมายของการเขียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 ก, หน้า 1-2) การเขียนเป็นทักษะหนึ่งที่บรรจุในการเรียน การสอน การเขียนจะใช้น้อยกว่าทักษะอื่น แต่เป็นทักษะที่สำคัญที่สุด การเขียนคือการใช้ตัวอักษร เพื่อบันทึกข้อมูล เหตุการณ์ที่สำคัญและการแสดงทัศนะแนวความคิด ภูมิปัญญา การเขียนมีบทบาท ในสังคมสูง เช่น ละครต่าง ๆ ที่เราได้อ่านได้พบเห็น เป็นเรื่องสั้นบทกวี หนังสือพิมพ์ วารสาร เป็นต้น ล้วนแต่เป็นผลงานอันยิ่งใหญ่ของนักประพันธ์ นักค้นคว้าเป็นผู้คิดค้นเขียนขึ้นมา ในแง่หนึ่งของการเขียนเป็นเครื่องมือในการเสริมขยายภูมิปัญญาและพัฒนาความคิดของคนเรา

ภักพร ทองมีศรี และไพรัตน์ อนุพันธ์ (2547, หน้า 130) ได้กล่าวถึงความหมายของการเขียนไว้ว่า การเขียน หมายถึง การถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึกและความต้องการออกมา เป็นตัวหนังสือหรือลายลักษณ์อักษรระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร เพื่อการสื่อสารและ การสร้างความเข้าใจตรงกันให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผู้เขียนในการเขียนทุกครั้งต้องคำนึงถึงผู้อ่านว่า ผู้อ่านมีพื้นฐานความรู้ ความคิดเป็นอย่างไร จะเขียนอย่างไรจึงจะเกิดผลตามวัตถุประสงค์ จากนั้น

จึงกำหนดรูปแบบ วิธีการเขียน การใช้ภาษาและเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้อ่าน ในการเขียนภาษาไทย มีแบบแผนที่ต้องรักษา มีถ้อยคำ สำนวนภาษาสำหรับใช้โดยเฉพาะและต้องเขียนให้มีความชัดเจน

วาสนา กงวาริ (2549, หน้า 32) ได้กล่าวถึงการเขียนคือสื่อความคิดและความรู้ ของผู้เขียนแล้ว ถ่ายทอดความคิดและความรู้ออกมาเป็นตัวหนังสือ โดยมีอุปกรณ์และเครื่องช่วยต่าง ๆ ในการถ่ายทอดความคิด ความรู้นี้ อุปกรณ์ที่สำคัญก็คือภาษา อันหมายถึง คำ ประโยค สำนวนโวหารและระดับภาษา ผู้เขียนต้องศึกษาหาความรู้เรื่องลักษณะและการใช้อุปกรณ์เหล่านี้เพื่อให้งานเขียนของตน มีคุณภาพดี สามารถถ่ายทอด สื่อสารความคิด ความรู้ ฯลฯ ของผู้เขียนไปยังผู้อ่านโดยที่ผู้อ่าน อ่านแล้วสื่อสารได้ตรงกับผู้เขียนต้องการ

สรุปได้ว่าการเขียนคือการใช้ตัวอักษรเพื่อสื่อความหมายข้อมูล เหตุการณ์ที่สำคัญและแสดงทัศนะแนวความคิด ภูมิปัญญา ถ่ายทอดความรู้สึก ความต้องการ ของผู้เขียนไปยังผู้อ่านด้วยตัวอักษรเป็นเครื่องหมายในการส่งสารเพื่อให้ผู้อ่านได้ความรู้ ความคิดและมีความเข้าใจตรงกันกับผู้เขียน

ความสำคัญของการเขียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 ก, หน้า 2) คนเราล้วนแต่มีการติดต่อสัมพันธ์ซึ่งกันและกันมีความเข้าใจกัน มีการสร้างและพัฒนาชีวิต สังคม ประเทศชาติให้มีความก้าวหน้า และดำรงชีวิตร่วมกันอย่างมีความสุข สิ่งที่ทำให้เกิดผลเหล่านั้นก็คือภาษาพูดและภาษาเขียนแต่หน้าเสียดายภาษาเขียนฟังกันผิด ฉะนั้นจึงทำให้คนเราไม่สามารถบันทึกเอาเหตุการณ์ต่าง ๆ ทางประวัติศาสตร์ ไว้ได้หมด เพียงแต่อาศัยภาษาพูดเล่าสืบทอดกันมาทำให้ไม่รู้สิ่งที่มีคุณค่าอันมหาศาลทางประวัติศาสตร์ ไม่อาจรับรู้ได้ว่าสิ่งนี้คือใครเป็นผู้สร้างขึ้น สร้างขึ้นตั้งแต่เมื่อใด มีวิธีการอย่างไรและเพื่ออะไรเช่นไ้ที่ทำได้ยห็นอยู่ที่เชียงขวาง วัดพูจำปาตัก เป็นต้น อันนี้คงเป็นเพราะสมัยนั้นยังไม่มีภาษาเขียน

ถวัลย์ มาศจรัส (2545, หน้า 1-2) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนไว้ว่า การที่ชาติต่าง ๆ ได้คิดประดิษฐ์ตัวอักษรของแต่ละชาติขึ้นมานั้นก็เพื่อต้องการให้ตัวอักษรดังกล่าวเป็นสื่อกลางในการสื่อสารเรื่องราวต่าง ๆ ระหว่างชนชาติเดียวกันเป็นสำคัญ การเขียนจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน ที่ผู้เขียนได้ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความคิดเห็น ทรรศนะ อารมณ์ จินตนาการ และสิ่งที่ต้องการสื่อสารอื่น ๆ ของตนเอง ผ่านงานเขียนโดยใช้สัญลักษณ์ที่กำหนดรู้ร่วมกันเป็นสื่อกลางของการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน ด้วยเหตุนี้การเขียนจึงมีความสำคัญต่อการสื่อสารระหว่างกัน ซึ่งการที่จะทำให้ผู้รับสารหรือผู้อ่านเกิดความเข้าใจถึงสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารอย่างถูกต้องแล้ว ผู้เขียนจะต้องจัดระเบียบความคิดของตนเองออกมาอย่างเป็นระบบ และต้องรู้จักเลือกใช้ถ้อยคำภาษาไทยในการเขียนที่ถูกต้องชัดเจน เพื่อสื่อความหมายที่ตนเองต้องการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

ภักพร ทองมีศรี และไพรัตน์ อนุพันธ์ (2547, หน้า 130) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนไว้ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้และสติปัญญาของมนุษย์
2. สามารถสร้างความสามัคคีในสังคมของมนุษย์
3. เป็นวิธีการระบายออกถึงความรู้สึกทางอารมณ์ของมนุษย์
4. สามารถทำให้มนุษย์มีความสำเร็จในการดำเนินชีวิตและการสร้างความเข้าใจอันดี

ระหว่างสังคมมนุษย์ด้วยกัน

5. สามารถนำไปเป็นอาชีพได้ เช่น อาชีพนักเขียน อาชีพนักสื่อสารมวลชน เป็นต้น
6. เป็นหลักฐานของมนุษย์ที่มีความคงทนถาวร ใช้อ้างอิงถึงประวัติศาสตร์ความเป็นมา

ของมนุษย์ในอดีตได้

วาสนา คงวารี (2549, หน้า 35) ได้กล่าวถึงมนุษย์ใช้เสียงแสดงออกทางแนวความคิดของตนเองออกมาเป็นคำพูด ต่อมาจึงมีการใช้รูปภาพและเครื่องหมายเป็นสัญลักษณ์ในการแสดงแนวคิด การเขียนจึงเกิดขึ้น ดังนั้นการเขียนจึงเป็นวิธีการบันทึกด้วยคำลงไว้เป็นหลักฐาน ซึ่งเป็นระบบสื่อสารระหว่างมนุษย์ที่ใช้เครื่องหมายเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารให้เข้าใจ ซึ่งกันและกัน ในสังคม ฉะนั้นถ้าเขียนแล้วคนอื่นไม่เข้าใจเราไม่ถือว่าเน้นการเขียนที่ถูกต้อง

จากแนวคิดที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การเขียนมีความสำคัญ คือ เป็นสื่อกลางในการสื่อสารเรื่องราวต่าง ๆ ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ จินตนาการและสติปัญญาของมนุษย์ ด้วยลายลักษณ์อักษรและการถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด ดังกล่าวนั้นมีวิธีการต่างกันขึ้นอยู่กับจุดประสงค์และความมุ่งหมายของการถ่ายทอด

ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

Torrance (1962, p. 244) ได้กล่าวว่า การเขียนอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการเขียน การแสดงความคิดที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวข้องกับบุคลิกลักษณะของคน สัตว์และสิ่งแวดล้อม ที่ผิดแปลกแตกต่างออกไปจากธรรมชาติได้

Furner (1973, p. 554) ได้กล่าวถึงความหมายของการเขียนอย่างสร้างสรรค์ไว้ว่าการเขียนอย่างสร้างสรรค์เป็นวิธีหนึ่งที่ให้นักเรียนได้แสดงความรู้สึกนึกคิด เพราะการแสดงออกเช่นนี้เป็นความคิดริเริ่มตามธรรมชาติ ประสบการณ์ของนักเรียนจะมีความหมายมากขึ้นเมื่อนักเรียนได้มีโอกาสเขียนออกมา ดังนั้นจึงควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เขียนอย่างสร้างสรรค์

Murray (1973, p. 524) กล่าวว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นกระบวนการซึ่งเกี่ยวข้องกับ การที่ผู้เขียนพยายามที่จะใช้การรับรู้ด้านต่าง ๆ ของผู้เขียน รวมทั้งความเข้าใจในสาระต่าง ๆ ตรงตามที่คุณเขียนต้องการ

ปราณี สุรสิทธิ์ (2541, หน้า 57) กล่าวว่า การเขียนสร้างสรรค์ หมายถึง การเขียนที่ผู้เขียนสร้างแนวคิดจากจินตนาการของตนเอง โดยมีได้ลอกเลียนแบบอย่างของผู้อื่นอีกทั้งยังมีอิสระที่จะคิดรูปแบบใหม่ ๆ ที่แหวกแนวจากของเดิมที่มีอยู่ เป็นผลงานที่มีคุณค่าทางความคิดริเริ่มอย่างเด่นชัด

ชนะ เวชกุล (2542, หน้า 6) สรุปการเขียนเชิงสร้างสรรค์ คือ การเขียนแสดงความรู้ ความคิดหรือความรู้สึกลอกออกมาให้น่าสนใจ ให้ความแปลกใหม่ ให้แนวคิดใหม่ซึ่งยังไม่เคยปรากฏมาก่อนขณะเดียวกันควรมีลักษณะเป็นไป เพื่อความดีงามของมนุษยชาติ กล่าวคือ เสริมสร้าง สัจธรรม จริยธรรม สุนทรียภาพและพัฒนาการทางความคิดกลุ่มลัทธิมีศิลปะ กลมกลืนและสมจริง

ถวัลย์ มาศจรัส (2545, หน้า 4) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง งานเขียนที่แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของผู้เขียนที่เขียนด้วยสำนวนภาษาที่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง หรือมีรูปแบบการเขียนที่มีความแปลกใหม่ มีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับของสาธารณชน

บันลือ พุกกะวัน (2535, หน้า 7) การเขียนอย่างสรรค์เป็นงานการเขียนอย่างอิสระ โดยใช้ความคิดของตัวเอง ซึ่งอาศัยพื้นฐานประสบการณ์จากการเรียนรู้หลายลักษณะเช่น จากการอ่าน การท่องเที่ยว การฟังเรื่องราวและอื่น ๆ ซึ่งแสดงออกให้เห็นว่า ผู้เขียนได้ริเริ่ม ตกแต่งเรื่อง สร้างปัญหาของตัวเอง โดยใช้จินตนาการของตนได้อย่างเหมาะสม

ชนะ เวชกุล (2542, หน้า 6 อ้างถึงใน วาสนา คงวารี, 2549, หน้า 37) การเขียนเชิงสร้างสรรค์ คือ การเขียนแสดงความรู้ ความคิดหรือความรู้สึกลอกออกมาให้น่าสนใจ ให้ความแปลกใหม่ แนวคิดใหม่ ซึ่งยังไม่เคยปรากฏมาก่อน ขณะเดียวกันควรมีลักษณะเป็นไปเพื่อความดีงามของมนุษยชาติกล่าวคือ เสริมสร้างสัจธรรม จริยธรรม สุนทรียภาพและพัฒนาการทางความคิด กลุ่มลัทธิมีศิลปะ กลมกลืนและสมจริง

สรุปได้ว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์คือความสามารถในการเขียนอย่างอิสระ เพื่อถ่ายทอดความรู้ความคิด จินตนาการ เพื่อเชื่อมโยงความคิดของตนเองออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรในลักษณะที่แปลกใหม่ น่าสนใจมีคุณค่าต่อตนเอง และสังคม เป็นความสามารถ ภายในตัวของนักเรียนที่แสดงออกผ่านกระบวนการทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์

จุดประสงค์ของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

Tidyman (1974, p. 22) กล่าวถึงจุดประสงค์ของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า เพื่อให้เด็กได้แสดงออกซึ่งประสบการณ์ที่เคยได้รับเพื่อการแสดงออกอย่างเสรี และเพื่อวางรากฐานความพอใจในวรรณคดีขึ้นในเด็ก การแสดงออกโดยการเขียนอย่างสร้างสรรค์นั้นต้องแสดงแนวคิด ความรู้สึกและอารมณ์ ทั้งนี้โดยการใช้ถ้อยคำที่งดงาม มีความไพเราะ

McKee (1978, pp. 245-246 อ้างถึงใน วาสนา คงวารี, 2549, หน้า 39) กล่าวถึงจุดประสงค์ของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้โอกาสผู้เรียนแสดงออกทางความคิด ความรู้สึก จากประสบการณ์ที่ได้พบเห็น
2. เพื่อส่งเสริมความสามารถทางวรรณคดีที่มีอยู่ในตัวผู้เรียนให้สร้างสรรค์ผลงานที่มี

คุณค่าทางวรรณกรรม

3. ส่งเสริมความเข้าใจให้ผู้เรียนสนใจวรรณคดี
4. มุ่งพัฒนาความสามารถทางภาษามากกว่ากระบวนการเขียนอย่างมีกฎเกณฑ์
5. เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียนให้มีความเชื่อมั่นในตนเองในการแสดงออก

และความรู้สึก

กรณีการ พวงเกษม (2533, หน้า 34) ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้รู้จักระบายความรู้สึกนึกคิดของงานออกมาในทางสร้างสรรค์ และเข้าใจ

แนวคิดของผู้อื่น

2. เพื่อให้เข้าใจเห็นคุณค่าและชื่นชมศิลปะ วรรณคดี คนตรี
3. เพื่อให้มีความสามารถในการปรับตัวทางอารมณ์ และสังคม
4. ผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ จากสิ่งที่ครูเขียนไว้บนกระดานดำ
5. ประสบการณ์ที่ได้จากการอภิปรายร่วมกันจะช่วยพัฒนาทักษะในการเขียนได้มากกว่า

ให้เขียนแต่เพียงอย่างเดียว

สรุปได้ว่าจุดประสงค์ของการเขียนเชิงสร้างสรรค์คือต้องการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการเขียนด้วยการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด จินตนาการและประสบการณ์ของตนเองออกมาอย่างสร้างสรรค์และอิสระเป็นการมุ่งพัฒนาความสามารถทางภาษาเขียนสร้างสรรค์มากกว่ากระบวนการเขียนอย่างมีกฎเกณฑ์เพื่อให้เด็กมีความสามารถในการปรับตัวทางอารมณ์และสังคม

องค์ประกอบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

Westcott and Smith (1973, pp. 267-271) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการเขียนสร้างสรรค์ว่ามีอยู่ด้วยกัน 4 ประการ คือ

1. ความจริงใจ ผู้เขียนต้องค้นหา และเขียนในสิ่งที่ตนคิด และสนใจจริงหากการเขียนใดขาดความจริงใจจะทำให้คุณค่าของงานเขียนนั้นน้อยลงไปมาก
2. อารมณ์ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ดีนั้นเน้นการเสนอจินตนาการ ทักษะคิด และความรู้สึกมากกว่าการบรรยายข้อเท็จจริง

3. ความคิดสร้างสรรค์ต้องการอาศัยความคิดริเริ่มแปลกใหม่ เพื่อการสร้างผลงานใหม่ ๆ โดยไม่ได้ลอกเลียนแบบผู้อื่น

4. การสร้างประสบการณ์การเขียนเชิงสร้างสรรค์ต้องการประสบการณ์เพื่อนำมาเป็นวัตถุดิบและสร้างพื้นฐานความคิดในการเขียน แล้วถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดนั้นไปสู่ผู้อ่านเพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพขึ้นในความคิด และได้ประสบการณ์ใหม่ ๆ จากการอ่านงานเขียนนั้น ๆ

กรณีการ พวงเกษม (2531, หน้า 33) ได้กล่าวเกี่ยวกับองค์ประกอบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มี 3 ประการคือ

1. มีจินตนาการหรือความคิดคำนึง คือผู้เขียนต้องสร้างจินตนาการให้เกิดภาพในใจของผู้อ่าน ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านคล้อยตามเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับผู้เขียน

2. คำนวนภาษาดี คือ ผู้เขียนจะต้องรู้จักเลือกใช้ถ้อยคำและรูปประโยคที่เหมาะสมมีท่วงทำนองในการเขียนดี

3. ให้คุณค่าทางจิตใจและสติปัญญา คือ นอกจากจะให้ความเพลิดเพลินแล้วยังก่อให้เกิดความคิดใหม่ ๆ ที่ประเทืองสติปัญญาด้วย

สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญของการเขียนเชิงสร้างสรรค์คือเป็นลักษณะของความคิดริเริ่มและความคิดจินตนาการที่ออกมาจากความรู้สึกมากกว่าการบรรยายข้อเท็จจริง แล้วถ่ายทอดความรู้สึกนั้นไปสู่ผู้อ่านเพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพขึ้นในความคิด และได้ประสบการณ์ใหม่ ๆ จากการอ่านงานเขียน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะสร้างประสบการณ์การเขียนนั้น ๆ ให้เป็นการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้

ประโยชน์ของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

กัลยา ไตรศรีศิลป์ (2542, หน้า 32) ได้กล่าวถึงการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีประโยชน์ต่อทั้งผู้สอนและผู้เรียนเป็นอย่างมาก มีคุณค่าต่อผู้สอนเนื่องจากเป็นวิธีการที่จะช่วยให้ผู้สอนได้รับรู้ถึงความคิด ความรู้สึกและประสบการณ์ของผู้เรียนทำให้เข้าใจถึงความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งจะก่อให้เกิดความคุ้นเคย และเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคลด้วย

นอกจากนี้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ยังมีประโยชน์ต่อผู้เรียนทางด้านอารมณ์ สังคม ความคิดและสติปัญญาดังที่ Burn, Broman and Alberta (1974, pp. 189-190) ในด้านอารมณ์ การเขียนเชิงสร้างสรรค์เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความรู้สึกความคิดเห็นอย่างอิสระแล้วถ่ายทอดออกมาเป็นงานเขียน ผู้เรียนจะได้เขียนในสิ่งที่ตนสนใจอย่างแท้จริง ทำให้เกิดความพึงพอใจในผลงานและวิชาการเขียนมากยิ่งขึ้น ในด้านสังคมการเขียนเชิงสร้างสรรค์จะช่วยพัฒนาทางด้านบุคลิกภาพของผู้เรียนให้มีความเชื่อมั่นในการแสดงความคิดเห็น มีความภูมิใจในตนเอง และในขณะเดียวกัน ก็รู้จักยอมรับความคิดของผู้อื่น เนื่องจากกิจกรรมการเขียนจะส่งเสริมให้

ผู้เรียนแสดงความคิดได้อย่างอิสระ ส่วนในด้านความคิดและสติปัญญา การเขียนเชิงสร้างสรรค์เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดและพัฒนาการใช้ภาษา ในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อสิ่งที่พบเห็นเป็นการฝึกให้ผู้เรียนใช้ความสังเกตธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาทั้งด้านความคิดและสติปัญญาต่อไป

สรุปได้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีประโยชน์ ต่อทั้งผู้สอนและผู้เรียนเป็นอย่างมาก เพราะมันจะช่วยพัฒนาการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้สึก ความคิดและสติปัญญา ทำให้ครูเข้าใจถึงความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคนและการเขียนเชิงสร้างสรรค์จะช่วยพัฒนาทางด้านบุคลิกภาพของผู้เรียนให้มีความเชื่อมั่นในการแสดงความคิดเห็นและมีความพึงพอใจในผลงานมากยิ่งขึ้น

การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

วาสนา คงวารี (2549, หน้า 46) ได้กล่าวถึงแนวทางในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น ผู้สอนต้องหาวิธีการส่งเสริมความคิดอันเกื้อหนุนของผู้เรียน โดยจัดกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่มุ่งใจและกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ภายใต้บรรยากาศที่ผ่อนคลายเพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกมีอิสระในการแสดงความคิด และสามารถผลิตงานเขียนใหม่ ๆ ออกมาได้อย่างสร้างสรรค์นั้น นอกจากผู้สอนจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและเน้นในเรื่องความคิดแปลกใหม่แล้วผู้สอนยังควรให้กำลังใจและสร้างความมั่นใจให้ผู้เรียน โดยยอมรับในสิ่งที่ผู้เรียนเขียนโดยไม่ตำหนิหรือเน้นความถูกต้อง สมบูรณ์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถกล้าแสดงความคิดออกมาอย่างเต็มที่

บันลือ พุกกะวัน (2535, หน้า 26) ได้กล่าวถึง กิจกรรมเป็นสิ่งสำคัญส่วนหนึ่งที่จะเสริมสร้างทักษะทางภาษาได้ดี หากเริ่มสอนเขียนอย่างถูกวิธีย่อมจะช่วยให้เด็กใช้การเขียนเพื่อการใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง อาจถึงขั้นเขียนอย่างสร้างสรรค์ได้ดีหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับวิธีและขั้นตอนในการสอนอีกส่วนหนึ่ง

Smith (1973, pp. 469-471) เสนอหลักการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้

1. จะต้องมีความใหม่ ๆ แตกต่างกันไปหรือมีลักษณะเฉพาะตัว (Unique Result) โดยสิ่งแรกที่ต้องคำนึงถึงคือ ผลผลิตและกระบวนการที่ใช้นั้นต้องใหม่ เช่นการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์เรื่องโคลงกลอน ผู้เรียนต้องผลิตหรือคิดรูปแบบโคลงกลอนใหม่ ๆ ได้
2. จะต้องเน้นกระบวนการทางความคิดแบบอนกนัย (Divergent Thinking) ซึ่งเป็นความสามารถในการคิดตอบสนองได้หลายประเภท หลายทิศทาง ไม่เน้นคำตอบที่ถูกต้องสมบูรณ์เพียงคำตอบเดียว
3. การสอนเขียน เชิงสร้างสรรค์ต้องการแรงจูงใจอย่างมากที่จะก่อให้เกิดกระบวนการคิดเช่น ต้องอาศัยบรรยากาศที่ไม่เคร่งเครียด การชมเชยและผู้สอนจะต้องใช้กลวิธีที่จะกระตุ้นให้

ผู้เรียนเกิดความคิด พัฒนาความคิดและอิสระที่จะแสดงความคิดของคนได้อย่างเต็มที่ ซึ่งครูอาจจะใช้วิธีตั้งคำถาม หรือสร้างสถานการณ์ ที่ก่อให้เกิดคำตอบหลาย ๆ ประการ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดไปได้หลาย ๆ แนวคิด ครูควรยอมรับความคิดเห็นของทุกคนโดยไม่ตำหนิหรือเน้นความถูกต้องสมบูรณ์

4. บทบาทของผู้สอนในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ควรเป็นเพียงผู้ช่วยเหลือหรือชี้แนะผู้เรียนให้เกิดแนวความคิด

5. กระบวนการในการทำงาน มีความสำคัญเท่ากับผลงาน กระบวนการนี้เริ่มตั้งแต่ช่วงเวลาเตรียมตัวเมื่อผู้เขียนได้รับปัญหา ช่วงเวลาที่ผู้เขียนคบคิดปัญหา ช่วงเวลาที่มองเห็นปัญหา กระง้างขัด ช่วงเวลาที่เกิดแนวความคิด และช่วงเวลาที่ผลงานสำเร็จ และประเมินผล

6. ควรกระตุ้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักนำความคิดมาสัมพันธ์ กับประสบการณ์เดิมและความคิดใหม่

7. จะต้องจัดสถานการณ์เพื่อกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ทั้งสถานการณ์ทางกาย เช่น ห้องเรียนที่สะดวกสบาย ที่นั่งเหมาะสม อุปกรณ์ครบครันและจัดสถานการณ์ทางจิตใจด้วยการสร้างบรรยากาศให้เกิดความเชื่อมั่นและความมีอิสระในการคิดหรือเขียน

8. การให้อ่านเรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลาย ๆ แบบจะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักแนวทางในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ยิ่งขึ้น

9. ในการพิจารณางานเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลควรเน้นและชมเชยในเรื่องความแปลกใหม่ ลักษณะเฉพาะตัว ความคิดริเริ่มและความเป็นตัวตนของแต่ละคน

10. การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ จะช่วยพัฒนาทักษะการเขียน การวิจารณ์และการประเมินผลตนเองได้ โดยการแสดงผลงานของแต่ละคนในชั้นเรียน เพื่อให้เพื่อน ๆ ได้ช่วยกันวิจารณ์จะทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดมากขึ้น รู้ศัพท์มากขึ้นและมีพัฒนาการทางการเขียนดียิ่งขึ้น

11. จะต้องอาศัยกระบวนการแบบประชาธิปไตย เช่น การเปลี่ยนบทบาทระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนโดยยึดหลักประชาธิปไตย

องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

Furner (1973, p. 130) ได้เสนอลำดับขั้นตอนในการสอนเขียน เชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. ชื่นจูงใจเป็นขั้นให้ความรู้ในเรื่องที่นักเรียนสนใจ ขั้นนี้ครูจะต้องพยายามสร้างความรู้สึกให้นักเรียนอยากเขียน

2. ชื่นแลกเปลี่ยนความคิดในเรื่องที่สนใจ ขั้นนี้ครูต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิด ซึ่งกันและกันเพื่อให้แนวคิดเพิ่มขึ้น

3. ขึ้นเขียน ขึ้นนี้นักเรียนเขียนเรื่องที่สนใจอย่างอิสระ
4. ขึ้นแลกเปลี่ยนความคิดจากเรื่องที่เขียน หลังจากเขียนเสร็จแล้วให้นักเรียนมีโอกาสดูแลกเปลี่ยนเรื่องกันอ่านเพื่อให้นักเรียนเกิดความคิดมากขึ้น
5. ขึ้นติดตามผลกิจกรรมบางอย่างที่เหมาะสม เช่น เขียนเรื่องที่ต่อเนื่องกันหรือแก้ไขข้อบกพร่องบางอย่าง

Crafton (1980, p. 321 อ้างถึงใน กัลยา ไตรศรีศิลป์, 2542, หน้า 35) ได้เสนอแนะข้อลำดับขั้นตอนในการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ดังนี้

1. ขึ้นกระตุ้นและส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ เกิดความรู้สึกลอยจากเขียน ซึ่งครูอาจกระตุ้นความสนใจโดยการสร้างบรรยากาศหรือสถานการณ์ต่าง ๆ
2. ขึ้นสร้างแรงจูงใจในการเขียน โดยให้นักเรียนเลือกเขียนในหัวข้อที่ตนสนใจ
3. นักเรียนอาจต้องหาข้อมูลเพิ่มเติมในหัวข้อที่ตนสนใจเช่น การไปหาข้อมูลจากห้องสมุด การออกไปสัมภาษณ์หรือสอบถามข้อมูลจากผู้อื่น
4. ขึ้นเขียนฉบับร่างและแลกเปลี่ยนงานกันอ่าน
5. ขึ้นแก้ไขปรับปรุงงานหลังจากได้ข้อมูลย้อนกลับ

สิ่งเร้าที่จะช่วยในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

กรณีการ์ พวงเกษม (2534, หน้า 34) กล่าวถึงสิ่งเร้าที่จะช่วยในการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ดังนี้

1. บรรยากาศและสภาพการณ์ เด็กจะต้องรู้สึกสบายใจ รู้สึกอุ่นใจ เป็นตัวของตัวเอง มีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนและครู เด็กจะไม่กล้าแสดงออกเลยถ้าหากเขาไม่ได้รับความเห็นใจและถูกฟังเสียงจากเพื่อน ๆ หรือครูจนเกินไป ต้องเปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ
2. ประสบการณ์ เด็กจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ จากประสบการณ์โดยตรงที่ตนได้รับ เช่น จากการเดินทางเด็กต้องการประสบการณ์ที่แท้จริงอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้น ในการเรียนควรสร้างความสนใจให้เด็กและมีอุปกรณ์อย่างพร้อมเพรียง
3. ความเอาใจใส่ของครูและความสนใจ ของครูเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ครูควรปลูกฝังความช่างสังเกต ความมหัศจรรย์และความสำคัญต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันไว้ในตัวเองให้มากที่สุด จะได้เป็นผู้ที่สามารถมองเห็นอะไรได้แจ่มใส มีชีวิตชีวา

สิ่งจูงใจที่ครูนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการ เกิดความคิดสร้างสรรค์มีหลายอย่างและหลายวิธีดังนี้ Burn, Broman and Alberta (1974, pp. 190-192) ได้ข้อสรุปจาก

งานวิจัยเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลาย ๆ เรื่องครูสามารถกระตุ้นให้นักเรียนเขียนอย่างสร้างสรรค์ได้โดยใช้สิ่งจูงใจ ต่างกันเช่น รูปภาพ บทร้อยกรอง เสียง ภาพและวัสดุอื่นที่สัมผัสได้

Staudacher (1968) ได้กล่าวถึงสิ่งจูงใจที่จะช่วยให้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. ภาพที่ใช้ไม่ควรบอกเรื่องราวทุกอย่าง ควรเป็นภาพที่ไม่จบในตัวเพื่อให้นักเรียนฝึกจินตนาการ
2. การตั้งชื่อเรื่องไว้ให้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับนักเรียนที่คิดไม่ออกไม่ว่าจะเริ่มต้นอย่างไรเรื่องที่ตั้งไว้ให้ไม่ควรจบในตัวเอง แต่ควรให้นักเรียนได้ฝึกจินตนาการ เช่น ถ้าอาทิตย์ไม่ส่องแสง
3. เรื่องที่ยังไม่จบ ครูอาจใช้วิธีเล่าหรือเขียนให้จบ
4. นิทานพื้นเมืองครูอาจนำนิทานพื้นเมืองมาเล่าให้นักเรียนฟังเพื่อเร้าให้ความสนใจให้นักเรียนอยากเขียนเช่นเรื่อง “ทำไมยี่ราฟจึงมีคอยาว”
5. ใช้กิจกรรมในวิชาอื่นมาส่งเสริมการเขียน เช่น วิชาสังคม วิทยาศาสตร์ ครูอาจใช้กิจกรรมในวิชาเหล่านั้นมาให้นักเรียนเขียนโฆษณา เรียงความ หรือบันทึก
6. ใช้ลักษณะประจำตัว

ครูผู้สอน

ครูเป็นหลักสำคัญที่จะทำให้การสอนเขียนสร้างสรรค์ประสบผลสำเร็จเนื่องจากครูเป็นผู้สร้างบรรยากาศสร้างสถานการณ์ สร้างสิ่งเร้า สร้างแรงจูงใจ จัดลำดับขั้นการสอน จัดกิจกรรมที่เหมาะสมและครูยังต้องต้องมีทัศนคติที่ดีต่อการเขียนสร้างสรรค์โดยเห็นว่าสิ่งที่มีคุณค่าที่ควรพัฒนาและฝึกฝนให้กับผู้เรียน (วาสนา คงวารี, 2549, หน้า 55)

บุคลิกภาพของครูผู้สอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ (ฉวีวรรณจินดาพล, 2528, หน้า 32) กล่าวว่า ครูผู้สอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ให้ความอบอุ่น สนใจพฤติกรรม คำพูด กิริยา ท่าทางของเด็กและใจเย็น
2. เป็นผู้รู้จักให้กำลังใจ ชมเชยและให้คำแนะนำแก่เด็กได้อย่างเหมาะสม
3. ไม่ลงโทษ ขู่เข็ญไม่หงุดหงิดทำให้เด็กกลัว
4. ให้กิจกรรมหลายแบบเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และกล้าแสดงออกของเด็ก
5. สร้างและใช้อุปกรณ์ ที่น่าสนใจในการสอนเด็ก
6. มีความเข้าใจและรู้จักให้งานที่เหมาะสมกับเด็ก ไม่ยาวเกินไปและมีคุณค่าสำหรับเด็ก
7. ไม่คาดหวังผลงานของเด็กให้ถูกต้องสมบูรณ์แบบมากเกินไป
8. ควรมีความรู้ ความสนใจ ผลงานวรรณคดีที่ดี รู้จักเลือกตัวอย่างที่เหมาะสมกับเด็ก

อัจฉรา ชีวพันธ์ (2532, หน้า 3-6) ได้กล่าวถึงครูในแนวทางการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่า ครูมีบุคลิกที่สร้างสรรค์เพราะครูเป็นผู้จัดการเรียนการสอนและอยู่ใกล้ชิดกับเด็กตลอดเวลา ด้วยเหตุนี้ครูจึงควรมีบุคลิกของผู้ที่มีความริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อจูงใจและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก ลักษณะของครูที่มีความคิดสร้างสรรค์นั้นต้องปฏิบัติดังนี้

1. จัดกิจกรรมเร้าใจใหม่ ๆ
2. เปิดโอกาสให้กับเด็ก ๆ ได้แสดงออกในด้านต่าง ๆ
3. รับฟังความคิดเห็นของทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน
4. ใช้คำถามนำเพื่อให้เกิดคำตอบหลายอย่าง
5. กระตุ้นให้เกิดคำตอบหลาย ๆ อย่าง
6. ชมเชยและให้กำลังใจ
6. มีประชาธิปไตยในการสอน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าครูคือกุญแจสำคัญที่จะนำพาเด็กไปสู่จุดมุ่งหมายที่วางไว้นั้นก็คือความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นหน้าที่ของครูเพราะครูเป็นผู้จัดการเรียนการสอนและอยู่ใกล้ชิดกับเด็กตลอดเวลา ต้องพยายามสร้างแรงจูงใจให้กับเด็กตลอดเวลา นอกจากนี้ครูควรสร้างขวัญกำลังใจ ต้องพัฒนาตนเองให้ประสบผลสำเร็จในทุก ๆ ด้านนั่นก็คือ ความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม ศีลธรรม การประพฤติดีและมีสุขภาพแข็งแรง

การสร้างบรรยากาศในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

บังอร พุ่มสะอาด และคณะ (2537, หน้า 15 อ้างถึงใน วาสนา คงวารี, 2549, หน้า 51) ได้สรุปว่าความสำคัญของบรรยากาศเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยผลงานการเขียนเชิงสร้างสรรค์ซึ่งประกอบด้วย การให้เวลาผู้เรียนสำหรับคิดและเขียนอย่างสร้างสรรค์ในสถานที่ที่ทำให้นักเรียนรู้สึกสะดวกสบาย ภายใต้บรรยากาศที่ก่อให้เกิดความรู้สึกสบายใจ อบอุ่นใจ โดยผู้เรียนมีอิสระในการแสดงออกและครูมีความเข้าใจ เห็นใจ ช่วยเหลือให้กำลังใจ สนใจผลงานเขียนของผู้เรียนทุกคน และกระตือรือร้นที่จะสอน พร้อมกับการจัดสถานที่ หรือสิ่งแวดล้อมที่จูงใจก่อให้เกิดความประทับใจแก่ผู้เรียนสอดคล้องกับ Torian (1977, p. 37) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาและการวัดผลกระบวนการสอนซึ่งประกอบด้วยแผนการสอนวิธีการสอนและเทคนิค การสอน เพื่อพัฒนาความคิดด้านจินตนาการด้วยตนเอง โดยใช้โปรแกรมการเขียนอย่างสร้างสรรค์ C.W.P (Creative Writing Program) ของนักเรียนระดับกลางในโรงเรียนประถมศึกษา ผลปรากฏว่า บรรยากาศในการเขียนมีความจำเป็นมากสำหรับการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

การจัดกิจกรรมในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

บันลือ พุกษะวัน (2535, หน้า 49-55) ได้เสนอแนวทางในการส่งเสริมการแสดงออกทางการเขียน ไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมการเขียนบอกชื่อภาพ เขียนอธิบายภาพ
 - 1.1 ให้โอกาสเด็กวาดภาพตามที่ต้องการโดยอิสระ แต่มีเงื่อนไขว่าต้องบอกชื่อภาพ
 - 1.2 กิจกรรมการส่งเสริมการแสดงออกทางภาษาไม่ควรจำกัดเฉพาะการเขียน ควรจัดกิจกรรมการฝึกและพัฒนาภาษาพูดควบคู่กันหลายลักษณะสลับกันไป
 - 1.3 ส่งเสริมการเขียนโดยเติมคำบรรยายภาพหรือบอกภาพ
 - 1.4 การส่งเสริมการเขียนโดยเติมคำบรรยายภาพหรือบอกภาพ
2. ส่งเสริมการเขียนเล่าประสบการณ์และนิทานที่ฟัง
 - 2.1 ส่งเสริมให้เขียนเล่ากิจกรรมประจำวัน
 - 2.2 ส่งเสริมการเขียนเล่าประสบการณ์หรือเหตุการณ์
 - 2.3 การส่งเสริมการเขียนนิทานที่เคยฟังมา
3. ส่งเสริมการเขียนเพื่อแสดงความต้องการของตน เช่น หนังสืออ่านที่ฉันรัก เธอชอบมากที่สุดนั้นเรื่องอะไร เหตุใดจึงชอบ เขียนเล่าเรื่องประกอบด้วยเป็นต้น
4. ส่งเสริมการเขียนหรือแสดงความรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ต่าง ๆ (เขียนโดยอิสระ) โดยอาศัยครูช่วยกำหนดสถานการณ์ แล้วให้เด็กเขียนบอกถึงความรู้สึก ชอบเกลียดกลัวในเวลาสถานที่ที่ทำให้เกิดความรู้สึกเช่นนี้และเป็นเพราะสาเหตุใด อาจมีเหตุผลหรือไม่ก็ได้

Smith (1973, p.154) ได้เสนองานกิจกรรมที่ใช้ในการเขียนดังนี้

1. เขียนบันทึกประจำวัน
2. เขียนเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิต
3. เขียนจดหมายถึงเพื่อน
4. เขียนเรื่องราวข้ามชั้น
5. เขียนประกาศต่าง ๆ
6. แต่งโคลงกลอนต่าง ๆ หรือเรื่องจากประสบการณ์

ฉะนั้นจัดกิจกรรมการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น ครูเป็นผู้มีบทบาทที่สำคัญยิ่งในการจัดกิจกรรมที่หลากหลายแปลกใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกสนุกสนานในการเขียน และเนื่องจากผู้เรียนในระดับประถมศึกษา เป็นวัยที่ยืดและเชื่อฟังครูผู้สอนมากกว่าบุคคลอื่น ๆ และการเขียนในระดับประถมศึกษาเป็นการปูพื้นฐานที่จะก้าวไปสู่การเรียนในระดับที่สูงขึ้นไป ถ้านักเรียนมีพื้นฐานในการคิดและการเขียนที่ได้รับการชักจูงให้เกิดจินตนาการ การจัดกิจกรรม

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ก็จะเป็นเครื่องช่วยส่งเสริมพัฒนาการ ตามสติปัญญาและความคิด
สร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์

นิตยา มะติสุวรรณ (2536, หน้า 28) กล่าวว่าในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น ผู้สอน
ต้องมีการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกสนใจและมีความต้องการที่จะเขียนเรื่องราวต่าง ๆ ทั้ง
ด้วยการสร้างสถานการณ์ จุดตั้งเป้า สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนเพื่อกระตุ้นความคิดและจากการไม่
เข้มงวดในความผิดพลาดด้านคำศัพท์ และหลักไวยากรณ์ของผู้เรียนจนเกินไปก็จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้
ผู้เรียนมีกำลังใจ มีแรงจูงใจ ที่จะพัฒนาความสามารถในการเขียนของตนเองให้มีประสิทธิภาพ
ยิ่งขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีในทักษะการเขียนด้วย

การจัดกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียน โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ จะช่วยพัฒนา
การเรียนรู้และความสามารถทางการเขียนให้กับผู้เรียนดังที่ Hurlock (1978 อ้างถึงใน วาสนา
คงวารี, 2549, หน้า 58) กล่าวว่าในการเรียนรู้ภาษานั้นผู้เรียนต้องได้รับตัวป้อนหรือข้อมูลที่เข้าใจ
ได้ (Comprehensible Input) และเป็นสิ่งที่มีความหมายมากขึ้นเพียงเล็กน้อยกว่าระดับความสามารถ
ของผู้เรียนที่มีอยู่เดิม กล่าวคือกิจกรรมการเขียนภาษาเชิงสร้างสรรค์โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์นี้ จะ
ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำความรู้ทางภาษาที่มีอยู่เดิมทั้งทางด้านคำศัพท์และโครงสร้างทางไวยากรณ์
มาใช้เชื่อมโยงกับคำศัพท์ใหม่ ๆ ในการเขียนเพื่อตอบสนองความต้องการของตนอย่างแท้จริง
เพราะการเขียนเชิงสร้างสรรค์จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เขียนในเรื่องที่ตนสนใจและต้องการ โดย
ผู้สอนจะใช้สื่อสิ่งพิมพ์และกิจกรรมเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนพยายามใช้ภาษาในการถ่ายทอด
ความคิด จินตนาการ ประสบการณ์ในแง่มุมต่าง ๆ ที่แปลกใหม่และอาจเป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือ
ความรู้เดิมที่มีอยู่บ้าง โดยจะส่งผลให้ผู้เรียนได้เพิ่มองค์ความรู้ด้านคำศัพท์และไวยากรณ์ด้วยตนเอง
ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาการใช้ภาษาและรู้จักคำศัพท์มากยิ่งขึ้นนอกจากนี้ทฤษฎีการเรียนรู้
ภาษาอีกประการหนึ่งของ Hurlock (1978 อ้างถึงใน วาสนา คงวารี, 2549, หน้า 58) ที่เชื่อว่าอารมณ์
หรือเจตคติของผู้เรียนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียน ผู้สอนต้องพยายามหาวิธี
ลดแรงต้านทานความรู้สึกรู้สึกที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้
ภาษาได้ดี สอดคล้องกับกิจกรรมการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่เน้นความสามารถในการถ่ายทอด
ความคิดของผู้เรียนมากกว่าความเข้มงวดในเรื่องกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ เพื่อสร้างความมั่นใจใน
การเขียนให้เกิดขึ้นก่อนแล้วจึงให้ความสำคัญต่อรูปแบบการเขียนและความถูกต้องของภาษา
เพราะถ้าผู้เรียนมีความวิตกกังวลสูงจะส่งผลให้ความสามารถในการใช้ภาษาลดน้อยลง จะเห็น
ได้ว่าการเขียนอย่างสร้างสรรค์เป็นผลงานการเขียนอย่างอิสระโดยใช้ความคิดของเด็กเอง ซึ่งอาศัย
พื้นฐาน ประสบการณ์ จากการเรียนรู้หลายลักษณะ เช่น การอ่าน การท่องเที่ยว การฟังเรื่องราว

อื่น ๆ ซึ่งแสดงออกให้เห็นว่าผู้เขียนได้ริเริ่มเรื่องตกแต่งเรื่องสร้างปมปัญหาของตัวเอง โดยใช้จินตนาการของตนได้อย่างสมเหตุสมผล การเขียนอย่างสร้างสรรค์ย่อมแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางความคิดสุขภาพจิตที่ดีและสมบูรณ์ของผู้เขียนมีอารมณ์ในการเขียนแม้ผลงานการเขียนจะหายาบหรือละเอียด แต่รูปแบบและวิธีการเขียนนั้น ๆ มิได้ลอกเลียนแบบจากเรื่องหรือเอกสารใด ๆ นับเป็นการเสริมสร้างพลังความคิดให้เยาวชนได้เป็นอย่างดีและการแสดงออกมาในการเขียนหรืองานทางศิลปะดังกล่าวยังเป็นการผ่อนคลายความเครียดและชดเชยอารมณ์ได้อีกด้วย

สรุปได้ว่าการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนเขียนภาษาได้ดีและประสบผลสำเร็จ เนื่องจากแนวทางในการจัดกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีความสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาความสามารถทางภาษาที่ขึ้นกับปัจจัยสำคัญ 3 ประการคือ ทักษะคิด แรงจูงใจ และโอกาส

กิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์

บันทึก พฤษะวัน (2535, หน้า 8) กล่าวว่า ข้อสังเกตผลแห่งการใช้หลักสูตร ในปัจจุบันในด้านที่ดีเด่น ได้แก่ความกล้าในการแสดงออกของเด็กโดยทั่วไปดีขึ้นมากทั้งนี้อาจเกิดจากเหตุผลอย่างน้อย 2 ประการคือ

1. พ่อ แม่ ผู้ปกครองเปิดโอกาสให้เด็กได้พูด ได้แสดงออกมากขึ้น เพราะเริ่มเข้าใจได้ว่าการดำรงชีวิตของมนุษย์ที่ขึ้นนั้นจะต้องแสดงออกให้ในเชิงการติดต่อสื่อสาร เพื่อโอกาสที่ทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

2. การเรียนการสอนในยุคปัจจุบันส่งเสริมให้เด็กแสดงออกมากขึ้นครูเริ่มคลายความเป็นผู้เคร่งครัดทางวินัยลงหลาย ๆ ด้านเช่น การทำโทษน้อยลงส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย ความมีอิสระของผู้เรียนมากขึ้น เป็นต้น

จากเหตุผลทั้งสองประการนี้ย่อมสอดคล้องกับลักษณะการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งการคมนาคม การสื่อสารมวลชน การเกิดอาชีพใหม่ ๆ หลายรูปแบบก็มีส่วนชักจูงโน้มน้าวให้ภาวะความเป็นอยู่ของครอบครัว เช่น แม่ต้องไปทำงานนอกบ้าน ความเข้มงวดในระเบียบ ประเพณีแบบโบราณค่อย ๆ ลดลง เพราะทั้งเด็กและผู้ใหญ่ได้เรียนรู้จากสื่อมวลชน ทั้งภาพและข่าวสารแพร่ได้รวดเร็วและกว้างขวางยอมทำให้ทุกชีวิตต้องปรับให้ทันกับภาวะแห่งการเปลี่ยนแปลง ซึ่งส่งผลที่สอดคล้องกับคำวิจารณ์ของ อัลเฟรด นอร์ธ (1971, pp. 22-23 อ้างถึงใน บันทึก พฤษะวัน, 2535, หน้า 8) ที่ว่า อัตราความก้าวหน้าของสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตคนในปัจจุบันมีมากมายไม่เหมือนอดีตถึงความก้าวหน้าในการติดต่อสื่อสาร การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนระหว่างประเทศทั่วโลกมีมากขึ้น ก็ยิ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ อย่างไม่หยุดยั้งและรวดเร็วยิ่งขึ้นโดยลำดับ จากข้อความวิจารณ์ดังกล่าวย่อมสะท้อนให้เห็นความจริงใน

ด้านการเปลี่ยนแปลงใหม่ทางสังคม อันจะเห็นผลต่อการดำรงชีวิต เช่น ทรัพยากรน้อยลง ย่อมเปลี่ยนอาชีพของมนุษย์จากการเป็นนักล่าสัตว์ต้องเป็นนักเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

ทักษะที่จำเป็นที่สุดของมนุษย์ในปัจจุบันก็คือ ทักษะที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ซึ่งจะได้จากการอ่านเป็นส่วนใหญ่ส่วนอื่น ๆ ที่ติดตามมาก็คือ ต้องฝึกนิสัยของเยาวชนให้เป็นคนใฝ่หาความรู้ และกล้าแสดงออกให้มากขึ้น โดยลำดับทักษะในการกล้าแสดงออกและการใฝ่หาความรู้นี้เป็นแนวทางหนึ่งที่จะต้องเร่งพัฒนาการอ่านและการเขียนให้เป็นกิจกรรมที่ต้องสนองความต้องการแห่งชีวิตของเยาวชนเพื่อผลการดำรงชีวิตในปัจจุบันและอนาคตให้มีประสิทธิภาพสืบต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง

ด้วยเหตุนี้การพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้สิ่งพิมพ์จึงเป็นความจำเป็นแก่ชีวิต และเป็นส่วนหนึ่งของกลไกในการพัฒนาการศึกษาในปัจจุบันทั้งเป็นพื้นฐานรองรับที่จะสามารถสนองความต้องการในความกล้าในการแสดงออกที่เพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณและเป็นไปอย่างรวดเร็วในอนาคตโดยทางการอ่านเพื่อปรับปรุงภาษาที่ใช้แสดงออกและการเขียนเพื่อสื่อความคิดความต้องการให้สอดคล้องและเสริมซึ่งกันและกันได้สืบไป

การจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์มีจุดมุ่งหมายหลัก 2 ประการ คือ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าวการจัดกิจกรรมต้องคำนึงถึงเทคนิคและกลวิธีที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมต้องแปลกใหม่และหลากหลาย องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ตลอดจนสอดคล้องและสัมพันธ์กับกิจกรรมการเขียน

จุดมุ่งหมายของกิจกรรมส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีดังนี้ (บันทึก พงศกษณ์, 2535, หน้า 9)

1. ฝึกการคิดคนเดียว
2. ฝึกการกล้าคิด กล้าแสดงอย่างอิสระ
3. ส่งเสริมการแสดงออกทางความคิด
4. ส่งเสริมความคิดจินตนาการ
5. ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น
6. ส่งเสริมความมีอารมณ์ขัน
7. สร้างประสบการณ์ทางภาษาเพื่อเป็นพื้นฐานในการเขียน
8. ส่งเสริมแรงจูงใจและทัศนคติที่ดีต่อการเขียน
9. พัฒนาความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์

สรุปได้ว่าการใช้กิจกรรมส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในการเรียนการสอนวิชาภาษา
ลาวโดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์นั้น นอกจากจะเป็นการฝึกให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดเข้าในการเขียนอย่าง
สร้างสรรค์แล้วยังเป็นการบูรณาการทักษะ การฟัง การพูด การอ่านและเขียน ได้อย่างดี อีกทั้งยังเป็นการ
ส่งเสริมการเรียนภาษาลาวเพื่อการสื่อสารอีกด้วย

แนวทางการส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์

บันทึก พุทธชะวัน (2535, หน้า 7-8) ได้กล่าวว่าการที่เด็กจะเขียนได้ดีขึ้นนั้นสำคัญ
ที่สุดก็คือ

1. ครูจะต้องสร้างบรรยากาศโดยเป็นผู้ที่รักเมตตา มีความสัมพันธ์กับเด็กผู้เรียนอย่าง
ใกล้ชิด เข้าใจและให้ความเห็นอกเห็นใจเด็กของคนโดยให้กำลังใจ ยกย่องชมเชยให้มากและยกเว้น
การตำหนิ
2. ให้อิสระในการทำงานแก่เด็กที่จะทำ จะคิดและรู้จักใช้การยืดหยุ่นทั้งการใช้เวลา
และระเบียบ หรือรูปแบบที่มักกำหนดงานให้น้อยลง ควรให้อิสระแก่ผู้เรียน
3. ส่งเสริมให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการศึกษาสภาพแวดล้อมและให้มีวัสดุ
การอ่านหนังสือเด็กหลายประเภทให้เลือกอ่านอย่างอิสระเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ของเด็ก
4. จากการส่งเสริมการอ่าน การประดิษฐ์วัสดุและประสบการณ์ทั้งหลาย ควรให้อากาศ
มีการแลกเปลี่ยนโดยการเล่า รายงาน อภิปรายและสรุปผลโดยนักเรียนเองเสมอ ๆ
5. กระตุ้นชี้แนะให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น สร้างความแปลกใหม่ (ให้เห็นสิ่งแปลก
ใหม่) ทั้งเครื่องเล่น หนังสือเด็ก โดยการชี้แนะและส่งเสริมให้ มีกิจกรรมต่าง ๆ ที่สนุกสนาน
เพลิดเพลินอยู่เสมอ โดยครูเองต้องเป็นผู้ให้ความสนใจในการแสดงออกของเด็กและส่งเสริม
การแสดงออกอย่างกว้างขวาง

การประเมินผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การประเมินผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นเรื่องที่ละเอียดและกระทำได้ยากเนื่องจาก
เป็นงานเขียนที่เกิดจากการแสดงออกทางความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการที่แปลกใหม่ของแต่ละคน
ซึ่งจะมีแนวความคิด ความรู้และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ดังนั้นการประเมินผลการเขียน
เชิงสร้างสรรค์จึงควรมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนและควบคุมไปถึงความสามารถทุก ๆ ด้านของผู้เรียน
อีกด้วย

กรมวิชาการ (2525) ได้ให้หลักในการประเมินผลงานเขียนว่า การที่จะตัดสินว่างานเขียน
ชิ้นใดเป็นงานสร้างสรรค์ควรยึดหลัก 4 ประการคือ

1. ให้ความแปลกใหม่ หมายถึงความคิดที่ไม่ซ้ำแบบใครเป็นความคิดของผู้เรียนคิด
ขึ้นเอง หรือดัดแปลงมาอย่างคมคายด้วยภูมิปัญญาของตน

2. การใช้ภาษาคมคายกะทัดรัด ทั้งนี้เป็นการใช้ภาษาที่ไม่ผิดแปลกไปจากระเบียบของภาษาซึ่งเป็นที่ยอมรับกัน

3. สามารถเร้าความรู้สึกของผู้รับสารอาจเป็นความขบขัน ความเศร้า ความปีติยินดี ความพิศวง ความสวยงาม ความซาบซึ้ง ความอาลัย ความมั่นใจ ฯลฯ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกันก็ได้

4. เป็นประโยชน์ไม่ทางตรงก็ทางอ้อมเช่นให้ข้อคิดที่เป็นคติในการดำรงชีวิต ซึ่งให้เห็นคุณเห็นโทษแนะนำให้รู้จักสังเกตพิจารณาสิ่งต่าง ๆ โดยแยกย่อยก่อให้เกิดจินตนาการในทางที่ดีงามหรือให้ความเพลินแก่จิตใจในลักษณะของมณฑนาการ เป็นต้น พร้อมกันนี้ยังได้เสนอหลักเกณฑ์การให้คะแนนการเขียน ไว้ดังนี้คือการให้คะแนนการเขียนที่มีแบบแผนหรือรูปแบบซึ่งได้แก่การเขียนเรียงความ จดหมาย ข่อยความ สุนทรพจน์ ฯลฯ ควรแบ่งให้คะแนน ดังนี้

เนื้อเรื่อง 25%

การใช้ภาษา 25%

แนวความคิด 30%

รูปแบบ 10%

ลายมือการสะกดการันต์การเว้นวรรคและย่อหน้า ความสะอาด 10%

กองวิชาการ (2536, หน้า 314) ได้กล่าวไว้ว่าการวัดและประเมินผลที่ถูกต้องและตรงที่สุดคือให้นักเรียนเขียนแล้วให้คะแนนด้วยวิธีจัดอันดับคุณภาพโดยครูกำหนดขึ้นตามลักษณะสำคัญของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในหัวข้อต่อไปนี้

1. ความคิดแปลกใหม่ไม่ซ้ำแบบหรือลอกเลียนใคร

2. การใช้ภาษาคมคายความหมายดี

3. มีประโยชน์ให้ข้อคิดก่อให้เกิดจินตนาการ

4. เร้าความรู้สึกอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างตามจุดประสงค์ของการเขียน

คะแนนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งผู้วิจัยยึดเกณฑ์ของ วิลาวลัย โพธิ์ทอง (2551)

และวาสนา คงวาริ (2549) ดังนี้

1. ความคิดริเริ่ม (การแสดงออก) 5 หน่วยน้ำหนัก

2. เนื้อหาสาระ 2 หน่วยน้ำหนัก

3. การเชื่อมโยงความคิด 1 หน่วยน้ำหนัก

4. การใช้ภาษา 1 หน่วยน้ำหนัก

5. การเสนอเรื่อง 1 หน่วยน้ำหนัก

โดยใช้เกณฑ์การประเมินแบบ Rubric Score มีเกณฑ์การให้คะแนนระดับความสามารถขององค์ประกอบแต่ละด้านของการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็น 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี พอใช้ เกือบใช้ได้ และต้องแก้ไข คะแนนรวม 50 คะแนน

เนื่องจากได้ศึกษาการประเมิน ที่กล่าวมานั้นผู้วิจัยได้สร้างชุดการสอนและแบบทดสอบวัดการเขียนเชิงสร้างสรรค์ขึ้นมาแล้วไปทดลองใช้และได้ประยุกต์เกณฑ์การประเมินผลการทำกิจกรรม แบบฝึกหัด แบบทดสอบ ประจำแต่ละชุดและแบบทดสอบวัดการเขียนเชิงสร้างสรรค์ทั้ง 1 ฉบับ มีข้อกำหนดดังนี้

1. เกณฑ์การทำการกิจกรรมระหว่างเรียน แบบฝึกหัด ประจำชุดมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

1.1 การเขียนคำจากภาพ การเขียนคำให้มีความหมายคล้ายกันและตรงกันข้ามกัน (10 คะแนน) พิจารณาการให้คะแนนดังนี้

นักเรียนเขียนคำได้ 9 คำขึ้นไป ไม่ผิดให้ 10 คะแนน

เขียนได้ 7-8 คำ ผิด 1-2 คำให้ 8 คะแนน

เขียนได้ 5-6 คำ ผิด 1-2 คำให้ 6 คะแนน

เขียนได้ 3-4 คำ ไม่มีคำผิดให้ 4 คะแนน

เขียนได้ 1-2 คำให้ 2 คะแนน

ไม่ได้เขียนเลย 0 คะแนน

1.2 การเขียนประโยคจากภาพ (10 คะแนน) พิจารณาการให้คะแนนดังนี้

เขียนประโยคได้ 9 ประโยคขึ้นไป และครบถ้วนให้ 10 คะแนน

เขียนประโยคได้ 7-8 ประโยคแต่ครบถ้วนให้ 8 คะแนน

เขียนประโยคได้ 5-6 ประโยคแต่ไม่ครบถ้วนให้ 6 คะแนน

เขียนประโยคได้ 3-4 ประโยคแต่ครบถ้วน 4 คะแนน

เขียนประโยคได้ 1-2 ประโยคแต่ไม่ครบถ้วนให้ 2 คะแนน

ไม่เขียนเลย ให้ 0 คะแนน

1.3 การตั้งชื่อเรื่อง (10 คะแนน) พิจารณาการให้คะแนนดังนี้

ตั้งชื่อเรื่องได้สอดคล้อง เหมาะสม สมเหตุสมผล กับเนื้อเรื่องที่เขียนและภาพให้ 10 คะแนน

ตั้งชื่อเรื่องได้ไม่สอดคล้อง แต่เหมาะสม สมเหตุสมผล กับเนื้อเรื่องที่เขียน

และภาพให้ 8 คะแนน

ตั้งชื่อเรื่องไม่เหมาะสม แต่สอดคล้อง สมเหตุสมผล กับเนื้อเรื่องที่เขียนและภาพให้

6 คะแนน

ตั้งชื่อเรื่องไม่เหมาะสม ไม่สอดคล้องแต่สมเหตุผล กับเนื้อเรื่องที่เขียน
และภาพให้ 4 คะแนน

ตั้งชื่อเรื่องไม่สอดคล้องไม่เหมาะสม ไม่สมเหตุผล กับเนื้อเรื่องที่เขียน
และภาพให้ 2 คะแนน

1.4 เขียนเรื่องราวสั้น ๆ (10 คะแนน) พิจารณาการให้คะแนนดังนี้

เขียนเรื่องราวสัมพันธ์ต่อเนื่องกันสอดคล้องกับภาพและชื่อเรื่องบอกได้ว่า

ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ให้ 10 คะแนน

เขียนเรื่องราวสัมพันธ์ต่อเนื่องกันสอดคล้องกับภาพและชื่อเรื่องบอกไม่ได้ว่า

ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ให้ 8 คะแนน

เขียนเรื่องราวไม่สัมพันธ์ต่อเนื่องกันสอดคล้องกับภาพและชื่อเรื่องบอกไม่ได้
ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ให้ 6 คะแนน

เขียนเรื่องราวไม่สัมพันธ์ต่อเนื่องกันไม่สอดคล้องกับภาพและชื่อเรื่องบอก
ไม่ได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ให้ 4 คะแนน

เขียนเรื่องราวสับสนวุ่นวายไม่สัมพันธ์ต่อเนื่องกันให้ 2 คะแนน

ไม่เขียนเรื่องราวเลยให้ 0 คะแนน

2. การตรวจแบบทดสอบหลังเรียนในแต่ละชุด

แบบทดสอบแต่ละชุดมีคะแนนเต็ม 10 คะแนน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

2.1 แบบทดสอบในชุดการสอนที่ 1 มี 2 ข้อ ข้อละ 5 คะแนน

นักเรียนเขียนคำ 9 คำขึ้นไปไม่ผิดให้ 5 คะแนน

เขียนได้ 7-8 คำผิด 1-2 คำให้ 4 คะแนน

เขียนได้ 5-6 คำผิด 1-2 ให้ 3 คะแนน

เขียนได้ 3-4 คำไม่มีคำผิดให้ 2 คะแนน

เขียนได้ 1-2 คำให้ 1 คะแนน

2.2 แบบทดสอบในชุดการสอนที่ 2 มี 2 ข้อ ข้อละ 5 คะแนน

เขียนประโยคได้ 5 ประโยคขึ้นไปและครบถ้วนตามโครงสร้างประโยค
ให้ 5 คะแนน

เขียนประโยคได้ 3-4 ประโยคครบถ้วนให้ 4 คะแนน

เขียนประโยคได้ 3-4 ประโยคไม่ครบถ้วนให้ 3 คะแนน

เขียนประโยคได้ 1-2 ประโยคครบถ้วน ให้ 2 คะแนน

เขียนประโยคได้ 1-2 ประโยคไม่ครบถ้วน ให้ 1 คะแนน

2.3 แบบทดสอบในชุดการสอนที่ 3 มี 2 ข้อ ข้อละ 5 คะแนน

ตั้งชื่อเรื่องได้สอดคล้อง เหมาะสม สมเหตุสมผล กับเนื้อเรื่องที่เขียนและภาพให้

5 คะแนน

ตั้งชื่อเรื่องได้ไม่สอดคล้อง แต่เหมาะสม สมเหตุสมผล กับเนื้อเรื่องที่เขียน

และภาพให้ 4 คะแนน

ตั้งชื่อเรื่องไม่เหมาะสม แต่สอดคล้อง สมเหตุสมผล กับเนื้อเรื่องที่เขียนและภาพให้

3 คะแนน

ตั้งชื่อเรื่องไม่เหมาะสม ไม่สอดคล้อง แต่สมเหตุสมผล กับเนื้อเรื่องที่เขียนและภาพ

ให้ 2 คะแนน

ตั้งชื่อเรื่องไม่สอดคล้องไม่เหมาะสม ไม่สมเหตุสมผล กับเนื้อเรื่องที่เขียนและภาพให้

1 คะแนน

2.4 แบบทดสอบในชุดการสอนที่ 4 มี 1 ข้อ ข้อ 10 คะแนน

นักเรียนเขียน เขียนเรื่องราวได้สัมพันธ์ต่อเนื่องกันสอดคล้องกับภาพและชื่อเรื่องบอกได้ว่า ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ให้ 10 คะแนน

เขียนเรื่องราวสัมพันธ์ต่อเนื่องกันสอดคล้องกับภาพและชื่อเรื่องบอกไม่ได้ว่า

ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ให้ 8 คะแนน

เขียนเรื่องราวไม่สัมพันธ์ต่อเนื่องกันสอดคล้องกับภาพและชื่อเรื่องบอกไม่ได้ว่า

ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ให้ 6 คะแนน

เขียนเรื่องราวไม่สัมพันธ์ต่อเนื่องกันไม่สอดคล้องกับภาพ และชื่อเรื่องบอก

ไม่ได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ให้ 4 คะแนน

เขียนเรื่องราวสับสนวุ่นวายไม่สัมพันธ์ต่อเนื่องกันให้ 2 คะแนน

ไม่เขียนเรื่องราวเลยให้ 0 คะแนน

3. แบบทดสอบวัดการเขียนสร้างสรรค์แบ่งออกเป็น 2 ข้อ

3.1 การเขียนเรื่องจากภาพตามจินตนาการ

3.2 การเขียนเรื่องจากชื่อเรื่องที่ครูกำหนดให้

การตรวจแบบทดสอบวัดการเขียนสร้างสรรค์คิดรวมกันทั้ง 2 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้

1. ความคิดริเริ่ม (การแสดงออก)	5 หน่วยน้ำหนัก
2. เนื้อหาสาระ	2 หน่วยน้ำหนัก
3. การเชื่อมโยงความคิด	1 หน่วยน้ำหนัก

4. การใช้ภาษา 1 หน่วยน้ำหนัก

5. การเสนอเรื่อง 1 หน่วยน้ำหนัก

ในแต่ละส่วนมีรายละเอียดการให้คะแนน ใน 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ด้านการแสดงออก หมายถึง การเสนอแนวคิดใหม่ๆ ที่เป็นลักษณะเฉพาะของตนเองได้อย่างเสรี ซึ่งแสดงถึงความคิดสร้างสรรค์
2. ด้านเนื้อหาสาระ หมายถึง การแสดงความรู้ที่มีรายละเอียดพอสมควรแก่การเข้าใจ เสนอเรื่องราวที่น่าสนใจและสอดคล้องกับชื่อเรื่อง
3. การเชื่อมโยงความคิด หมายถึง การจัดระเบียบความคิดให้ต่อเนื่องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
4. การใช้ภาษา หมายถึง การเลือกสรรถ้อยคำและการเรียบเรียงถ้อยคำ วลี ประโยคให้ง่าย รัดกุม
5. การเสนอเรื่อง หมายถึง การจัดลำดับขั้นตอน เสนอเรื่องอย่างน่าสนใจและสอดคล้องกับชื่อเรื่อง

แนวคิดและหลักการของชุดการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะเป็นที่ยึดของครูและผู้ที่อยู่ในวงการศึกษโดยทั่วไปแต่ถ้าจะถามถึงความหมายแล้วจะพบว่ามีความแตกต่างกันออกไป เช่นเป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรม เป็นการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหา เป็นเป็นการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสนใจของตน หรือให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่งจะเห็นว่ามีมีความแตกต่างกันไป ตามสิ่งที่ผู้ตอบเห็นว่าอะไรเป็นสำคัญที่ควนเน้น ซึ่งผู้ศึกษาได้นำเสนอความหมายตามทัศนะของผู้รู้และนักการศึกษาต่าง ๆ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 ข, หน้า 37-40) ได้บอกวิธี การสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้อยู่ 3 แบบคือ การสอนแบบใช้การทดลอง การสอนแบบค้นคว้าเป็น โครงการและตามหัวข้อใหญ่ การสอนแบบแก้ปัญหา

1. การสอนแบบใช้การทดลอง หมายถึงวิธีสอนให้นักเรียนได้ค้นคิดเป็นบุคคล หรือเป็นกลุ่มย่อย ทำให้นักเรียนเกิดความรับรู้และเข้าใจจากกระบวนการพิสูจน์ ข้อสมมุติฐาน หรือค้นพบข้อความต่าง ๆ การทดลองเป็นกระบวนการนำวัสดุจริงมาปฏิบัติการตามขั้นตอนของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ให้เกิดผลเป็นจริง ดังนั้น ครูจึงจำเป็นต้องถ่ายทอดเอาวิธีการทดลองนี้เข้าในยุทธวิธี การสอน

ของตน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะ คือ การขยายด้านสติปัญญาให้กว้างขวางในหลายด้าน

2. การสอนแบบค้นคว้าเป็นโครงการ และตามหัวข้อใหญ่เป็นการสอนแบบนักเรียนเป็นใจกลางโดยผ่านประสบการณ์ของนักเรียนเอง หรือการเรียนรู้โดยปฏิบัติจริง ถูกขั้นตอนตามแผนที่วางไว้ เช่น ขั้นตอนการ ขั้นตอนมอบหมายงาน ขั้นตอนมือปฏิบัติ และขั้นประเมิน

3. การสอนแบบแก้ปัญหาเป็นกระบวนการนำเอาความรู้ที่มีแล้วไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคย เพื่อรับความรู้ใหม่ ฉะนั้น มันเป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนแบบสืบรู้ (สืบสวน-สอบสวน) ที่สามารถนำเอาการแก้ปัญหาเป็นยุทธวิธีในหลายวิธีทาง

นอกจากนี้ ทฤษฎีเกี่ยวกับวิธีการสอนยังมีหลายวิธีเช่น การสอนแบบสาริต การสอนแบบอภิปราย ฯลฯ แต่สำหรับชั้นประถมศึกษา ครูเราต้องนำวิธีการสอนนักเรียนให้มีโอกาสพัฒนาด้านความคิด การแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยยึดถือหลักการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมจริง ดังนั้น ครูสอนจะต้องได้นำเอาวิธีการสอนต่าง ๆ นี้ไปประยุกต์ใช้เข้าในการพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้นให้รายละเอียดในความคิดนั้น ๆ ได้

ทิสนา เขมมณี (2542, หน้า 14) ได้ให้ความหมายการให้ผู้เรียนเป็นสำคัญว่า การให้ผู้เรียนเป็นจุดสนใจ (Center of Attention) หรือเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ คือ บทบาทในการเรียนรู้โดยดูจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยความกระตือรือร้น ตั้งตัวตั้งใจ จดจ่อผูกพันกับสิ่งที่ทำ

ไสว พักขาว (2542, หน้า 7) ได้ให้ความหมายของการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญว่า เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนใช้กระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และฝึกฝนให้ใช้กระบวนการอย่างชำนาญ เป็นการเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้

Dewey (1963 อ้างถึงใน ทิสนา เขมมณี, 2542, หน้า 4) ซึ่งเป็นต้นคิดในเรื่องของการเรียนรู้ด้วยการกระทำ “Learning by Doing” ได้ให้ความหมายว่า เป็นการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ เป็นการเรียนที่ผู้เรียนเปลี่ยนจาก ผู้รับ มาเป็น ผู้เรียน เปลี่ยนจากบทบาทครูจากผู้สอน หรือผู้ถ่ายทอด เป็น ผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

Brandes and Ginnis (1988, pp. 171-175) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือระบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ ด้วยความเชื่อในศักยภาพความเป็นมนุษย์ว่าสามารถพัฒนาให้บรรลุความสำเร็จได้ ผู้เรียนจึงต้องได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้รวมเอาเนื้อหาในการสอนแบบใช้การทดลอง การสอนแบบค้นคว้าเป็นโครงการ ตามหัวข้อใหญ่และการสอนแบบ

แก้ปัญหา ในสามวิธีนี้ครูสามารถนำไปใช้และถ่ายทอดความรู้ในชั้นประถมศึกษาเพื่อให้เด็กนักเรียนได้ค้นคิด และขยายด้านสติปัญญาในขั้นต้น ที่คำนึงถึงความรู้ในแต่ละชั้นเรียนอย่างคล่องแคล่ว มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ คิดค้น สร้างความรู้ในสิ่งที่ตนชอบ ถนัด สอดคล้องกับวิถีชีวิตด้วยตนเองอย่างกระตือรือร้นด้วยความรับผิดชอบ และมีความสุขกับการเรียนรู้นั้น โดยมีครูคอยอำนวยความสะดวก ให้คำแนะนำและ เอาใจใส่อย่างใกล้ชิด

แนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีแนวคิดมาจากปรัชญา Constructivism ที่เชื่อว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียน ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม (Martin, p. 44 อ้างถึงใน ไสว พักขาว, 2542, หน้า 5) นอกจากนั้นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญยังได้แนวคิดมาจากปรัชญาต่าง ๆ ที่พอสรุปได้ดังนี้ (วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2541, หน้า 3)

1. ปรัชญาพิพัฒนานิยม (Progressivism) มองว่าการศึกษาจะต้องพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม อาชีพและสติปัญญา ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนต้องจัดให้สนองความสนใจ ความถนัดและความสามารถ โดยให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวันและสังคมของผู้เรียนมากที่สุดรวมทั้งส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยทั้งในและนอกห้องเรียน บทบาทของครูในปรัชญาสาขานี้ คือ เตรียม แนะนำและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจเห็นจริงด้วยตนเอง ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้เมื่อได้ประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองและทำงานร่วมกัน

2. ปรัชญาปฏิรูปนิยม (Reconstruction) เป็นรูปแบบและแนวคิดมาจากปรัชญาการศึกษาจะต้องมุ่งปรับปรุงและพัฒนาสร้างสรรค์สังคมใหม่ที่ดีขึ้นมา ครูต้องเป็นผู้บุกเบิกเป็นนักแก้ปัญหาสนใจและใฝ่รู้เรื่องสังคมและปัญหาสังคมอย่างกว้างขวาง ผู้เรียนจะได้รับการปลูกฝังให้ตระหนักถึงคุณค่าของสังคม ผู้เรียนจะได้รับการฝึกฝนให้รู้จักเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำความเข้าใจและแก้ปัญหาสังคม ตามแนวทางประชาธิปไตย

3. ปรัชญาอัตถิภาวนิยม (Existentialism) เห็นว่ามนุษย์ควรมีสติและโอกาสที่จะเลือกสรรสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองมากกว่าที่จะให้ใครมาป้อนให้ เป้าหมายของการศึกษา คือ การมุ่งมั่นพัฒนาให้คนมีอิสรภาพและความรับผิดชอบ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีสิทธิเสรีภาพที่จะเลือกเรียนด้วยตนเอง ครูเป็นเพียงผู้กระตุ้น ส่งเสริมการเรียนรู้

4. ปรัชญาการศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์ (Buddhist Philosophy of Education) ปรัชญานี้อิงคำสอนของพุทธศาสนา โดยอาศัยหลักของไตรสิกขา คือ สิล สมาธิ ปัญญา ในการอธิบาย

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แนวคิดจากปรัชญาต่างๆ คือ ปรัชญาพิพัฒนานิยม ปรัชญาปฏิรูปนิยม ปรัชญาอรรถิภาวนิยมและปรัชญาตามแนวพุทธศาสตร์ ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูควรศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ทั้งสี่ ทฤษฎีนี้เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

หมายถึงชุดของเอกสารและสื่อการสอนที่ประกอบด้วยเอกสารการเรียนรู้ วัตถุประสงค์
 ออบและเป็นการใช้สื่อตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ที่ต้องการ โดยจัด
 หน่วยการเรียนรู้ตามหัวข้อเนื้อหาและประสบการณ์ของแต่ละหน่วยที่ต้องการจะให้
 เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกในการสอนของครู (มัลรัตน์ นิษเปี่ยม,
 ๒๕๖๓ : ๓๙)

ชัยขงค์ พรหมวงศ์ (2539, หน้า 177-118) ชุติการสอนเป็นสื่อประสมประเภทหนึ่งที่มี
จุดมุ่งหมายเฉพาะเรื่องที่จะสอน และยังเป็นสื่อประสมที่ได้จากระบบการผลิตและการนำสื่อ
การสอนที่สอดคล้องกับวิชาหน่วย หัวเรื่องและวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายของชุดการสอนดังกล่าวสรุปได้ว่าชุดการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาลาวหมายถึง ชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นชุดของเอกสารและสื่อการสอนประกอบด้วย คู่มือการใช้ชุด แผนการสอนย่อย แต่ละแผนประกอบด้วยเนื้อหาสาระ ใบความรู้ กิจกรรม แบบฝึกหัด/ บัตรคำสั่ง/ ใบงานในการทำเครื่องมือหรือสื่อที่จำเป็นสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้ง แบบวัดประเมินผลการเรียนรู้ โดยจัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้ตามหัวข้อเนื้อหาและประสบการณ์

ของแต่ละหน่วยที่ต้องการจะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ซึ่งจัดเอาไว้เป็นชุด ๆ บรรจุในกล่องซองหรือ กระเป๋า

แนวคิดและหลักการสร้างชุดการสอน

ประกอบด้วยแนวคิด 5 ประการดังนี้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2539, หน้า 105)

แนวคิดที่ 1 เป็นแนวคิดตามหลักจิตวิทยา เกี่ยวกับทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้วิจัยได้นำแนวคิดนี้มาจัดการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน จัดการศึกษาที่ให้อิสระในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามกำลังความสามารถของบุคคล

แนวคิดที่ 2 เป็นแนวคิดที่พยายามจะเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนจากแบบเดิมที่ยึดครูเป็นศูนย์กลางมีครูเป็นแหล่งนั้น มาเป็นการจัดประสบการณ์และสื่อประสมที่ตรงกับเนื้อหาวิชาในรูปของชุดการสอนโดยให้ผู้เรียนหาความรู้ด้วยตนเองจากชุดการสอน

แนวคิดที่ 3 เป็นแนวคิดที่พยายามจะจัดระบบการผลิตและการใช้อุปกรณ์การสอนให้เป็นไปในรูปสื่อประสม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปลี่ยนจากการใช้สื่อเพื่อช่วยครูสอนมาเป็นการช่วยผู้เรียน

แนวคิดที่ 4 เป็นแนวคิดที่พยายามจะสร้างปฏิสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นระหว่างครูกับผู้เรียน และผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อมโดยนำสื่อการสอนและทฤษฎีกระบวนการกลุ่มมาใช้ในการประกอบกิจกรรมร่วมกันของผู้เรียน

แนวคิดที่ 5 เป็นแนวคิดที่ยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาจัดสภาพการณ์การเรียนรู้เพื่อให้การเรียนมีประสิทธิภาพโดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พบเห็นสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. ได้ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. มีการทราบดีว่าการตัดสินใจหรือการทำงานของตนเองถูกหรือผิดทันที
3. มีการเสริมแรงทางบวกที่ทำให้ผู้เรียนที่ได้ทำถูกหรือคิดถูก อันจะทำให้กระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีกในอนาคต
3. ได้ค่อยเรียนรู้ทีละขั้นตามความสามารถและความสนใจของผู้เรียนเองโดยไม่มี การบังคับ

แนวคิดทางจิตวิทยาในการนำชุดการสอนไปใช้ในระบบการศึกษานั้นมีแนวคิดทางจิตวิทยาดังนี้

1. ทฤษฎีของ Dewey (อ้างถึงใน มนรัตน์ นิซเปียม, 2551, หน้า 42) เชื่อว่าประสบการณ์เป็นสิ่งสำคัญทำให้มนุษย์ปรับตัว ต่อสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการเรียนรู้จึงเกิดประสบการณ์ ครู จึงสามารถเตรียมประสบการณ์ในการเรียนให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากวัสดุอุปกรณ์ สถานการณ์ และให้

ผู้เรียนรู้จักประสบการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง จนประสบความสำเร็จ ในกิจกรรมที่เลือกฝึก เกิดเป็น การเรียนรู้จากประสบการณ์

2. ทฤษฎีของ Guilford (อ้างถึงใน มนรัตน์ นิชเปียม, 2551, หน้า 42) เชื่อว่ามนุษย์ทุกคน มีความสามารถด้านเดียวแต่ความสามารถด้านนั้น ๆ แตกต่างกันสิ่งเร้าต่าง ๆ เช่น ด้านความจำ บางคนจำภาพได้ดี บางคนจำเลขได้ดี ย่อมเกิดความรับรู้ของแต่ละบุคคล

จากแนวคิดและหลักการที่สำคัญที่นำไปสู่การสร้างชุดการสอนสรุปได้ว่าชุดการสอนที่ สร้างขึ้นจะต้องคำนึงถึงด้านจิตใจและสติปัญญาที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนและยัง คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอน โดยมีครูเป็นผู้จัดประสบการณ์และสื่อประสมที่ตรง เนื้อหาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้หาความรู้ด้วยตนเองซึ่งอยู่ในรูปชุดการสอนเพื่อให้การเรียนรู้มี ประสิทธิภาพและบรรลุตามจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ของผู้เรียน

ประเภทของชุดการสอน ในการจัดแบ่งประเภทของชุดการสอนนั้น (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2539, หน้า 244-245) ได้จัดแบ่งชุดการสอนออกเป็น 4 ประเภทคือ

1. ชุดการสอนประกอบคำบรรยายของครู เป็นชุดการสอนที่มุ่งขยายเนื้อหาสาระการ สอนแบบบรรยายให้ชัดเจนขึ้น ช่วยให้ครูพูดน้อยลงและให้สื่อการสอนทำหน้าที่แทนชุดการสอน แบบบรรยายนี้นิยมใช้กับการฝึกอบรมและการสอนในระดับอุดมศึกษาและการสอนแบบบรรยาย ยังมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน
2. ชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม หรือชุดการสอนสำหรับการเรียนเป็นกลุ่มย่อยที่มุ่งให้ ผู้เรียนประกอบกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เป็นต้น
3. ชุดการสอนรายบุคคลหรือชุดการสอนตามเอกัตภาพ เป็นชุดการสอนสำหรับเรียน ด้วยตนเองเป็นรายบุคคล คือผู้เรียนจะต้องศึกษาหาความรู้ตามความต้องการและความสนใจของ ตนเองอาจเรียนที่โรงเรียนหรือที่บ้านก็ได้ ตามจุดประสงค์หลัก คือมุ่งให้ทำความเข้าใจกับ เนื้อหาวิชาเพิ่มเติมผู้เรียนสามารถประเมินผลการเรียนด้วยตนเองได้ ชุดการสอนชนิดนี้ส่วนใหญ่จัด ในลักษณะของหน่วยการสอนย่อยหรือโมดูล

4. ชุดการสอนทางไกล เป็นชุดการสอนที่ผู้สอนกับผู้เรียนอยู่ต่างถิ่นต่างเวลากันมุ่งสอน ให้ผู้เรียนได้ศึกษาได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียน ประกอบด้วยสื่อประเภทสิ่งพิมพ์รายการ วิทยุ กระจายเสียง โทรทัศน์ ภาพยนตร์และสอนเสริมตามศูนย์บริการศึกษา

องค์ประกอบของชุดการสอน ชุดการสอนมีองค์ประกอบสำคัญต่อไปนี้

1. หัวเรื่อง คือการแบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็นหน่วยแต่ละหน่วยแบ่งออกเป็นหน่วยย่อย เพื่อให้ผู้เรียนรู้ซึ่งยิ่งขึ้นเพื่อมุ่งเน้นให้เกิดความคิดรวบยอดในการเรียนรู้

2. คู่มือการใช้ชุดการสอน เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ที่ใช้ชุดการสอนต้องศึกษาก่อนที่จะใช้ชุดการสอนจากคู่มือให้เข้าใจเป็นสิ่งแรกจะทำให้ชุดการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเพราะคู่มือประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.1 คำชี้แจงเกี่ยวกับการใช้ชุดการสอนเพื่อความสะดวกสำหรับผู้ที่น่าชุดการสอนไปใช้ว่าจะต้องทำอะไรบ้าง

2.2 สิ่งที่ต้องเตรียมก่อน ส่วนมากจะบอกถึงสิ่งที่มีขนาดใหญ่เกินกว่าที่จะบรรจุไว้ในชุดการสอนหรือสิ่งที่มีการเน่าเสีย สิ่งที่เปราะแตกหรือสิ่งที่ใช้ร่วมกับคนอื่นซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่มีราคาแพงที่โรงเรียนจัดทำขึ้นไว้ที่ศูนย์วัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

2.3 บทบาทของนักเรียน เสนอแนะว่านักเรียนจะต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการเรียนอย่างไรบ้าง

3. วัสดุประกอบการเรียน ได้แก่พวกสิ่งของหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่จะให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเช่น เอกสาร ตำรา บทคัดย่อ รูปภาพ แผนภูมิ วัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

4. บัตรงานเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชุดการสอนแบบกลุ่มหรือกิจกรรมหรือแบบศูนย์การเรียน บัตรงานนี้อาจจะเป็นกระดาษแข็งหรืออ่อนตามขนาดที่เหมาะสมกับวัยผู้เรียนซึ่งประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วนคือ

4.1 ชื่อบัตร กลุ่ม หัวเรื่อง

4.2 คำสั่งว่าจะให้ผู้เรียนปฏิบัติอะไรบ้าง

4.3 กิจกรรมที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนของการเรียนการสอน

5. กิจกรรมสำรองเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชุดการสอนแบบกลุ่มซึ่งต้องเตรียมไว้สำหรับนักเรียนบางคนที่ทำกิจกรรมเสร็จก่อนคนอื่นให้ได้มีกิจกรรมอย่างอื่นทำเพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวาง

6. ขนาดรูปแบบของการสอน ชุดการสอนไม่ควรใหญ่หรือเล็กเกินไป ควรจัดทำให้มีขนาดพอเหมาะเพื่อสะดวกในการเก็บรักษาและการนำไปใช้

ขั้นตอนในการผลิตชุดการสอน การผลิตชุดการสอนมีลำดับขั้นตอน 10 ขั้นตอนดังนี้ (บุญเกื้อ คอรวาเวช, 2543, หน้า 72-75 อ้างถึงใน วริพร จันเพ็ชร, 2549, หน้า 51)

1. การกำหนดเนื้อหาที่จะจัดทำชุดการสอน โดยการศึกษาเนื้อหาสาระของวิชาอย่างละเอียดว่าจะมุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้อะไรบ้างกับผู้เรียน แล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหาแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยการสอนในแต่ละหน่วยต้องมีหัวเรื่องย่อย ๆ เพื่อให้ศึกษาเนื้อหาและจัดประสบการณ์ได้อย่างครอบคลุมเนื้อหาในการแบ่งเป็นหน่วยย่อย ๆ นั้นควรจัดเรียงลำดับขั้นตอนของเนื้อหาจากง่ายไปหายาก

2. เมื่อศึกษาเนื้อหาและแบ่งเป็นหน่วยการเรียนรู้ได้แล้ว ให้พิจารณาอีกครั้งว่าจะทำชุดการสอน โดยคำนึงถึงข้อกำหนดว่า ผู้เรียนคือใคร จะให้อะไรกับผู้เรียนและควรจะทำอย่างไร
3. กำหนดหน่วยการเรียนการสอน โดยการประมาณเนื้อหาวิชาที่จะให้ความรู้แก่นักเรียนตามชั่วโมงเรียนที่กำหนด โดยต้องคำนึงว่าเป็นหน่วยที่น่าสนใจ น่าเรียนรู้หาสื่อการสอนได้ง่าย
4. กำหนดความคิดรวบยอดและหลักการ จะต้องให้สอดคล้องกับหน่วยและหัวเรื่องโดยสรุปแนวคิด สารและหลักการที่สำคัญไว้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาและกิจกรรมให้เกิดความสอดคล้องกัน
5. จุดประสงค์การเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับความคิดรวบยอดและหลักการกำหนด จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมซึ่งผู้เรียนสามารถแสดงออกมาให้เห็นภายหลังที่เรียนจบเนื้อหาแต่ละเรื่องแล้ว ซึ่งผู้สอนสามารถวัดได้
6. การวิเคราะห์งาน นำจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละข้อวิเคราะห์เพื่อหากิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องและเหมาะสม
7. การเรียงลำดับกิจกรรม เพื่อให้เกิดความประสานกลมกลืน ไม่เกิดความซ้ำซ้อนควรคำนึงถึงพฤติกรรมพื้นฐานของผู้เรียน
8. เลือกผลิตสื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์และวิธีที่ครูใช้ถือเป็นสื่อการสอนทั้งสิ้นที่ครูจะต้องกระทำเพื่อเป็นแนวทางในการเรียนรู้โดยการจัดทำขึ้น จัดหา เมื่อครูได้เตรียมสื่อการสอนแต่ละเรื่องแล้วจัดสื่อเหล่านั้นไว้เป็นหมวดหมู่ก่อนการนำไปทดลองใช้
9. การประเมินผลเป็นการตรวจสอบดูว่าหลังการเรียนการสอนได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่จะวัดได้โดยวิธีใดก็ได้แต่ต้องวัดพฤติกรรมที่คาดหวังเป็นสำคัญ พยายามออกแบบการวัดผลให้ผู้เรียนวัดกันเองและตรวจคำตอบได้เอง
10. การทดลองใช้ชุดการสอนเพื่อหาประสิทธิภาพเพื่อปรับปรุงให้เหมาะสม ควรนำไปใช้กับกลุ่มเล็ก ๆ ก่อนเพื่อตรวจสอบหาความบกพร่องและการแก้ไขปรับปรุงให้ดีแล้วจึงนำไปทดลองกับเด็กทั้งชั้นหรือกลุ่มใหญ่โดยพิจารณาจากประเด็นต่อไปนี้
 - 10.1 ชุดการสอนนี้ต้องการความรู้เดิมหรือไม่
 - 10.2 การนำเข้าสู่บทเรียนของชุดการสอนนี้เหมาะสมหรือไม่
 - 10.3 การประกอบกรเรียนการสอนสร้างความสับสนให้กับผู้เรียนและดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดหรือไม่
 - 10.4 การสรุปผลการเรียนการสอน เพื่อเป็นแนวทางไปสู่ความคิดรวบยอดหรือหลักการสำคัญของการเรียนรู้ในหน่วยนั้น ๆ ได้หรือไม่และต้องตรวจปรับเพิ่มเติมอย่างไร

10.5 การประเมินผลหลังเรียนเพื่อตรวจสอบพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงให้มีความเชื่อมั่นได้มากน้อยแค่ไหนกับผู้เรียน

ลักษณะที่ดีของชุดการสอน ชุดการสอนที่ดีควรมีลักษณะดังนี้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2539, หน้า 246)

1. ชุดการสอนเหมาะสมตรงกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
2. เหมาะสมกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน
3. สื่อที่สามารถเข้าใจผู้เรียนได้ดี
4. มีคำแนะนำและวิธีใช้อย่างละเอียดต่อการนำไปใช้
5. มีวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ในบทเรียนอย่างครบถ้วน

คุณค่าของชุดการสอน ชุดการสอนมีคุณค่าต่อการเพิ่มคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนดังนี้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2539, หน้า 247)

1. ช่วยให้ผู้สอนถ่ายทอดเนื้อหาและประสบการณ์ที่สลับซับซ้อนและลักษณะเป็นนามธรรมสูงซึ่งผู้สอนไม่สามารถสอนได้ด้วยการบรรยายได้ดี
2. ช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียนต่อสิ่งที่กำลังศึกษาเพราะชุดการสอนจะเปิดโอกาสให้กับผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนของคนและสังคม
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นฝึกการตัดสินใจแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
4. ช่วยสร้างความพร้อมและความมั่นใจแก่ผู้สอนเพราะชุดการสอนผลิตไว้เป็นหมวดหมู่สามารถหยิบใช้ได้ทันที
5. ทำให้การเรียนการสอนของผู้เรียนเป็นอิสระจากอารมณ์ผู้สอน ชุดการสอนสามารถทำให้ผู้เรียนเรียนได้ตลอดเวลา ไม่ว่าอาจารย์ผู้สอนจะมีประสิทธิภาพหรือความขัดข้องทางอารมณ์มากน้อยเพียงใด
6. ช่วยให้การเรียนเป็นอิสระจากบุคลิกภาพของผู้สอนไม่เก่ง ผู้เรียนก็สามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพจากชุดการสอนที่ได้ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพแล้ว
7. ในกรณีที่ขาดครู ครูคนอื่นก็สามารถสอนแทนได้โดยใช้ชุดการสอนมิใช่เข้าไปนั่งคุมชั้นป้อนให้นักเรียนอยู่เฉย ๆ ทั้งนี้เพราะมีเนื้อหาวิชาอยู่ในชุดแล้วซึ่งจะทำให้ครูผู้สอนสอนแทนได้โดยไม่ต้องเตรียมตัวมาก

จากการศึกษา ประเภท องค์ประกอบ ขั้นตอนการผลิต ลักษณะที่ดีและคุณค่าของชุดการสอนดังกล่าวแล้วผู้วิจัยจึงได้ประยุกต์ในการสร้างชุดการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาลาวสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการแบ่งเนื้อหาออกเป็น ชุดใหญ่จำนวน 4 ชุด มีคู่มือการ

ใช้ชุด แต่ละชุดจะมี แผนการสอนย่อย ๆ ใ้บทความรู้ กิจกรรม แบบฝึกหัด แบบทดสอบประจำชุด โดยยึดหลักการทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนมุ่งให้ผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน กับเพื่อน ๆ อย่างสนุกสนานโดยใช้สื่อที่เร้าความสนใจของผู้เรียน

การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2539, หน้า 490-491) ได้อธิบายไว้ว่าการหาประสิทธิภาพของชุด การสอนหมายถึง การนำชุดการสอนไปทดลองใช้เพื่อปรับปรุงแล้วนำไปสอนจริงนำผลที่ได้มา ปรับปรุงแก้ไขเสร็จแล้วจึงผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน มีความจำเป็นด้วยเหตุผลหลายประการคือ

1. เป็นการประกันคุณภาพของชุดการสอนว่าอยู่ในขั้นสูงเหมาะสมที่จะลงทุนผลิต ออกมาเป็นจำนวนมาก ถ้าไม่มีการหาประสิทธิภาพก่อนแล้วผลิตออกมาหากใช้ประโยชน์ไม่ได้ดีก็ จะต้องทำใหม่เป็นการสิ้นเปลืองทั้งเวลาและเงินทอง
2. ชุดการสอนจะทำหน้าที่สอน โดยที่สร้างสภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรม ตามที่มุ่งหวังบางครั้งต้องช่วยครูสอน บางครั้งต้องสอนแทนครู ดังนั้นก่อนนำชุดการสอนไปใช้ครู จึงมั่นใจว่าชุดการสอนนั้นมีประสิทธิภาพในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จริงการหา ประสิทธิภาพตามลำดับขั้น จะช่วยให้เราได้ชุดการสอนที่คุ้มค่าทางการสอนจริงตามเกณฑ์ที่ กำหนดไว้
3. การทดสอบประสิทธิภาพจะช่วยทำให้ผู้ผลิตมั่นใจได้ว่าเนื้อหาสาระที่บรรจุลงใน ชุดการสอนเหมาะสมง่ยต่อการเข้าใจซึ่งช่วยให้ผู้ผลิตมีความชำนาญสูงขึ้นและเป็นการประหยัด แรงสมอง แรงงาน เวลา และเงินทองในการเตรียมต้นฉบับ

ในการหาประสิทธิภาพของชุดการสอนจะต้องกำหนดเกณฑ์ไว้เพื่อให้ชุดการสอน ที่สร้างขึ้นมีคุณภาพ

เกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึงระดับประสิทธิภาพของชุดการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้เป็นระดับที่ผู้ผลิตชุดการสอนพึงพอใจหากชุดการสอนมีประสิทธิภาพระดับนั้นแล้ว ชุดการสอนนั้นก็มีคุณค่าที่จะนำไปสอนนักเรียนและคุ้มค่าแก่การลงทุนผลิตออกมา การกำหนด เกณฑ์ประสิทธิภาพกระทำได้โดยการประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประการ โดยกำหนดค่า ประสิทธิภาพ E_1 คือประสิทธิภาพของกระบวนการและ E_2 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

ประสิทธิภาพของชุดการสอนจะกำหนดเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหมายว่าผู้เรียนจะเปลี่ยน พฤติกรรมเป็นที่พึงพอใจ โดยกำหนดให้เป็นเปอร์เซ็นต์ของผลเฉลี่ยของคะแนนทำงานและการ ประกอบกิจกรรมของผู้เรียนทั้งหมดนั้น E_1 / E_2 คือประสิทธิภาพของกระบวนการ/ ประสิทธิภาพ

ของผลลัพธ์ โดยกำหนดเป็นเปอร์เซ็นต์ของผลเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนตอบแบบทดสอบถูกและเปอร์เซ็นต์ของคะแนนเฉลี่ยครั้งสุดท้ายที่นักเรียนประสบผลสำเร็จปกติมักตั้งไว้ 80/80 หรือ 90/90

ขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพ ชุดการสอนที่สร้างครั้งแรกนั้นจำเป็นที่จะต้องนำชุดการสอนที่สร้างนี้ไปทดสอบประสิทธิภาพตามขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่ง (ชัยงค์ พรหมวงศ์, 2539, หน้า 492-493) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 แบบเดี่ยวเป็นการทดสอบกับนักเรียน 1 คน โดยใช้เด็กอ่อน ปานกลางและเด็กเก่งคำนวณประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยปกติคะแนนที่ได้จากการทดลองแบบเดี่ยวนี้อาจต่ำกว่าเกณฑ์มาก

ขั้นที่ 2 เป็นการทดลองกับกลุ่มผู้เรียน 6-10 คน (แต่ละผู้เรียนเก่งกับอ่อน) คำนวณประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงในคราวนี้คะแนนผู้เรียนจะเพิ่มขึ้นอีกเกือบเท่าเกณฑ์โดยเฉลี่ยจะห่างจากเกณฑ์ประมาณ 10 เปอร์เซ็นต์

ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติจริงเป็นการทดลองกับผู้เรียนทั้งชั้น 30-100 คนคำนวณประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้หากต่ำกว่าเกณฑ์ไม่เกิน 25 เปอร์เซ็นต์ก็ให้ยอมรับหากแตกต่างกันมากผู้สอนต้องกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดการสอนมี 3 ระดับคือ

1. สูงกว่าเกณฑ์
2. เท่ากับเกณฑ์
3. ต่ำกว่าเกณฑ์แต่ยอมรับได้ว่ามีประสิทธิภาพ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สร้างชุดการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพราะชุดการสอนประกอบด้วยสื่อประสมในรูป เอกสาร วัสดุ อุปกรณ์และวิธีสอนที่จัดเป็นระบบไว้ให้เกิดประสิทธิภาพ มีความสมบูรณ์ในเนื้อหาและความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยการเรียนรู้ เป็นส่วนหนึ่งในคู่มือการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญก็เพื่อให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ค้นหาคำตอบในสิ่งที่อยากรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งชุดการสอนยังช่วยให้กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิตยา สดสวาท (2544, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนและการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนวิชาภาษาไทยเรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 โดยแต่ละชุดมีประสิทธิภาพตามลำดับดังนี้ ชุดการสอนที่ 1: การเขียนคำ 84.03/82.02

ชุดการสอนที่ 2: การเขียนประโยค 80.83/83.21 ชุดการสอนที่ 3: การเขียนข้อความ 86.27/85.24 และชุดการสอนที่ 4: การเขียนเรื่อง 80.71/84.05 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ ชุดการสอนและการสอนปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ ชุดการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ

วาสนา คงวารี (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า

1. การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์เห็นว่าเป็นรูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวมีประสิทธิภาพ จึงเป็นรูปแบบการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่ง ที่ควรนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
2. นักเรียนที่เรียนการเขียนเชิงสร้างสรรค์จากรูปแบบการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่เรียนการเขียนเชิงสร้างสรรค์จากรูปแบบการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามแผนการสอนคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วริพร จันเพ็ชร (2549, หน้า 70) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องการสร้างชุดการสอนบูรณาการ กลุ่มสาระภาษาไทย เรื่องพระอภัยมณี สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่าชุดการสอน บูรณาการกลุ่มสาระภาษาไทย เรื่องพระอภัยมณี สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 97.50/85.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้

สุภา พิมพาแป้น (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการสร้างแบบฝึกพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาความสามารถในการใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนมีประสิทธิภาพ 84.87/87.78 เป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่กำหนด

อำไพพรรณ ดิษจำรัส (2544, หน้า 93) ได้ศึกษาการใช้ชุดการสอนอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 9 ชุด ผลการวิจัยพบว่าชุดการสอนมีประสิทธิภาพ 87.94/88.57 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้

พัชรินทร์ จันทรพิทักษ์พร (2542, บทคัดย่อ) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องการสร้างชุดการสอนเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอน

เขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 89.22/89.22 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้

Dale (1974) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนระหว่างสอนปกติกับการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนของนักศึกษาปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัย วิสคอนซิล พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนด้วยชุดการเรียนดีกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนปกติ

Dorothy (1974, p. 949-A อ้างถึงใน มนรัตน์ นิชเปียม, 2551, หน้า 68) ได้ศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการใช้ชุดการสอนแบบมีกิจกรรมการสอนของครูโดยตรงในการสอนพิมพ์ดีดที่มหาวิทยาลัยมิชิแกน สหรัฐอเมริกา ผลการวิจัย พบว่าการสอนโดยใช้ชุดแบบมีกิจกรรมได้ผลดีกว่าการสอนแบบดั้งเดิมทั้งในด้านความเที่ยงตรงและความเร็วในการพิมพ์

Brawley (1995, p. 4280-A อ้างถึงใน มนรัตน์ นิชเปียม, 2551, หน้า 68) ได้ศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของชุดการเรียนการสอนแบบสื่อประสม เพื่อสอนเรื่องการบอกเวลาสำหรับเด็กเรียนช้า พบว่า กลุ่มทดลองเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุม

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวผู้วิจัยได้นำแนวความคิดเหล่านั้นมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สร้างชุดการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาลาวสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความเข้าใจในการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงขึ้น โดยเลือกใช้กิจกรรมการเรียนการสอนที่มีงานวิจัยสนับสนุนว่าทำให้นักเรียนมีความสามารถแสดงออกผ่านทางภาษาเขียน ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถทั้งรายบุคคลและกลุ่มการสอนแบบนี้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมมากขึ้น ช่วยลดภาระของครูในการเตรียมการสอนและช่วยให้การสอนของครูมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ชุดการสอนที่ประเทศลาวยังไม่มีใครสร้างด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสร้างชุดการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ในระดับประถมศึกษาของลาวต่อไป